

Proces výuky a výcviku mladých hasičů

Andrea Zámečnicková

Bakalářská práce
2018

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta logistiky a krizového řízení

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně

Fakulta logistiky a krizového řízení

Ústav krizového řízení

akademický rok: 2017/2018

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Andrea Zámečníková**
Osobní číslo: **L15226**
Studijní program: **B3909 Procesní inženýrství**
Studijní obor: **Ovládání rizik**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Proces výuky a výcviku mladých hasičů**

Zásady pro vypracování:

1. Zpracujte teoretickou část zabývající se problematikou zvoleného tématu bakalářské práce.
2. Popište procesy spojené s výukou a výcvikem mladých hasičů.
3. Navrhněte zlepšení procesu výuky a výcviku mladých hasičů.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

[1] SOKOL, Jan. **Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha.** Praha: Tauris, 2001. ISBN 80-2011-0372-8.

[2] KOTRBA, Tomáš a Lubor LACINA. **Aktivizační metody ve výuce: příručka moderního pedagoga.** 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2015. ISBN 978-80-7485-043-1.

[3] SVOBODOVÁ, Eva. **Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program.** Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-774-9.

Další odborná literatura dle doporučení vedoucího bakalářské práce.

Vedoucí bakalářské práce: **Ing. Slavomíra Vargová, PhD.**

Ústav krizového řízení

Datum zadání bakalářské práce: **3. listopadu 2017**

Termín odevzdání bakalářské práce: **15. května 2018**

V Uherském Hradišti dne 15. listopadu 2017

doc. RNDr. Jiří Dostál, CSc.
děkan

Ing. et Ing. Jiří Konečný, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹⁾;
- bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému a dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²⁾;
- podle § 60³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60³⁾ odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- pokud je výstupem bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se bakalářská práce skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

- že jsem na bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
- že odevzdaná verze bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

V Uherském Hradišti *K. S. J. H.*

.....
podpis studenta

1) zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevytělečně zveřejňuje bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy. Vysoká škola disertační práce nezveřejňuje, byla-li již zveřejněna jiným způsobem.

(2) Bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dní před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výtisky, opisy nebo rozmnoženiny.

(3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

(4) Vysoká škola může odložit zveřejnění bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce nebo jejich částí, a to po dobu trvání překážky pro zveřejnění, nejdéle však na dobu 3 let. Informace o odložení zveřejnění musí být spolu s odůvodněním zveřejněna na stejném místě, kde jsou zveřejňovány bakalářské, diplomové, disertační a rigorózní práce, již se týká odklad zveřejnění podle věty první, jeden výtisk práce k uchování ministerstvu.

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní vnitřní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odmírá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užít či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výtěžku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložil, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlíží k výši výtěžku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce „Proces výuky a výcviku mladých hasičů“ je věnována jak již název napovídá procesu výuky dětí v oblasti požární problematiky, disciplíny, sportu, vztahů ve společnosti, ale i jiných znalostí. Jednotlivé části jsou zaměřeny na historii mladých hasičů, organizační strukturu, cíle a plány, proces výuky, činnost mladých hasičů a vyhodnocení jejich práce.

Klíčová slova:

Sbor dobrovolných hasičů, mladý hasič, vzdělávání, metody práce, požární ochrana

ABSTRACT

This bachelor work "The process of education and training of young firefighters" is given as the name suggests the process of teaching children in fire issues, disciplines, sports, community relations, but also other knowledge. Individual parts are focused on the history of the young firefighters, organizational structure, goals and objectives, the process of teaching, activities for young firefighters and evaluation of their work.

Keywords:

Volunteer firefighters, young fireman, education, work methods, fire protection

Poděkování

Ráda bych zde poděkovala vedoucí bakalářské práce Ing. Slavomíře Vargové, Ph.D. za její cenné rady a čas, který mi věnovala při vedení této práce. Dále pak také své kamarádce Ivaně Vaňurové za pomoc při gramatické kontrole práce.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 ÚVOD DO EDUKAČNÍHO PROCESU	12
1.1 DEFINICE POJMU PROCES	12
1.1.1 Proces sportovního tréninku.....	13
1.1.2 Proces sportovní přípravy dětí	16
1.1.3 Výchovně-vzdělávací proces	17
1.2 HISTORICKÝ VÝVOJ PRÁCE S MLÁDEŽÍ U SDH	19
2 VÝCHOVA MLADÝCH HASIČŮ V RÁMCI SH ČMS	22
2.1 CÍLE A ZÁSADY DLE SMĚRNICE SH ČMS.....	22
2.2 PLÁN PRÁCE PRO MLADÉ HASIČE STANOVENÝ VÝBOREM SDH	23
2.3 METODY PRÁCE.....	23
3 ČINNOST MLADÝCH HASIČŮ U SDH OSTROŽSKÁ LHOTA	26
3.1 ORGANIZAČNÍ STRUKTURA SDH OSTROŽSKÁ LHOTA.....	26
3.1.1 Organizační struktura sboru	26
3.1.2 Organizační struktura mladých hasičů	27
3.2 MODEL PROCESU	28
3.3 CELOROČNÍ ČINNOST MLADÝCH HASIČŮ	30
3.3.1 Sportovní oblast - Hra Plamen	31
3.3.2 Vzdělávací systém mladých hasičů.....	39
3.3.3 Výsledky celoroční činnosti.....	44
4 NOVÉ TRENDY VE VZDĚLÁVÁNÍ A EDUKAČNÍM PROCESU	45
4.1 MOTIVACE	45
4.2 VYUŽITÍ INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ.....	46
4.2.1 Interaktivní technologie	46
4.2.2 Video, jako zpětná vazba	47
4.2.3 Simulátory	47
II PRAKTICKÁ ČÁST	49
5 PROCES VÝUKY MLADÝCH HASIČŮ U SDH OSTROŽSKÁ LHOTA	50
5.1 UKÁZKA ZÁSAHU PŘI HAŠENÍ HOŘÍCÍHO DOMEČKU	50
5.2 PŘEDNÁŠKA A TAKTICKÉ CVIČENÍ V MATEŘSKÉ ŠKOLE.....	52
5.2.1 Den první - přednáška	53
5.2.2 Den druhý – taktické cvičení.....	60
5.3 EXKURZE NA STANICI HZS VE ZLÍNĚ	66
ZÁVĚR	72
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	73
SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	76

SEZNAM OBRÁZKŮ	77
SEZNAM TABULEK.....	79
SEZNAM PŘÍLOH.....	80

ÚVOD

„Oheň je dobrým sluhou, ale zlým pánem.“

přísloví

Tímto starým rčením můžeme zjednodušeně shrnout důvod existence profesionálních i dobrovolných hasičských sborů. Už od počátků civilizace je úzký vztah mezi člověkem a ohněm. Oheň byl nejdříve nepřítel, později nástroj a hnací motor dalšího pokroku. Avšak ve chvíli, kdy člověk začal oheň využívat, musel se zároveň začít zabývat i jeho kontrolou. Nejdříve proti požárům bojovali lidé sami svépomocí, ale postupem času, kdy docházelo k rozvoji hasičské techniky, rostla také potřeba specialistů, kteří tuto techniku dokážou obsluhovat.

Protože lidé chápali užitečnost skupiny vycvičené k boji s ohněm, nebyl problém najít v jejich řadách dobrovolníky. Tak vznikly první spolky dobrovolných hasičů, které velmi záhy pochopily, že jejich budoucnost je ve výchově následovníků z řad mladých lidí.

Na toto téma jsem se zaměřila z toho důvodu, protože hasiči jsou spojeni s mým životem již od malička a členství ve sboru mě provází dodnes. Od 6 let jsem byla členem mladých hasičů a snažila se naučit všemu, co nám vedoucí sdělovali. Dnes již patřím mezi členy dospělých dobrovolných hasičů, a i když nejsem zrovna vedoucím mladého kolektivu, snažím se i tak přispět a předat své mnohaleté zkušenosti a znalosti mladší generaci.

Proto je i tato bakalářská práce zaměřena na rozvoj dětské psychické a duševní rovnováhy, motorickou činnost, smyslové vnímání, fyzickou a sportovní aktivitu, schopnost zapojení se do kolektivu a společnosti, schopnost učit se novým věcem a spoustu dalšího a to u dětí v jejich nejdůležitějším období vývoje od 3 až do 18 let.

Jsou zde popsány procesy výchovně-vzdělávací, ale i sportovní, způsoby a plán práce s mladými hasiči, jejich celoroční činnost a výsledky jejich práce jak v teoretické podobě, tak i praktické.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 ÚVOD DO EDUKAČNÍHO PROCESU

1.1 Definice pojmu proces

Proces je obecný pojem pro postupný tok dějů, stavů, aktivit nebo práce. V reálném světě existuje více typů procesů, takže se pojem proces používá v praxi v různých významech. Proto je důležité znát kontext toho, o jakém procesu se hovoří, jinak může dojít k nedorozumění. Procesy můžeme tedy definovat jako:

- **business proces** (proces jako tok činností a práce),
- **produkční proces** (proces jako tvorba hodnoty, produktu),
- **systemový proces** (proces jako běh software),
- **výrobní proces** (proces jako tvorba produktu),
- **technologický proces** (proces jako postup výroby nebo tvorby něčeho),
- **chemický proces** (proces jako chemický děj),
- **termodynamický proces** (termodynamický děj),
- **biologický proces** (jako biologický děj),

Podle chování s procesy rozdělujeme procesy na:

- **stochastické procesy** - u takových procesů není přesně známo jak probíhají, výsledek lze vysvětlit pouze pravděpodobností,
- **deterministické procesy** - jsou takové, jejichž chování je přesně známo. [1]

Existuje mnoho různých definic souvisejících s jednotlivými typy procesů, ale i oborů a odvětví. Můžeme jmenovat také další významy od různých českých autorů, jako je:

- **Řepa Václav** definuje proces jako: „*Souhrn činností transformujících souhrn vstupů na souhrn výstupů (zboží nebo služeb) pro jiné lidi nebo procesy, používající k tomu lidi nebo nástroje*“. [1]
- **Basl Josef, Tůma Miroslav, Glasl Vít** - „*Proces je tok práce, postupující od jednoho člověka k druhému a v případě větších procesů pravděpodobně z jednoho útvaru do druhého*“. [1]
- **Grasserová Monika, Dubec Radek, Horák Roman** - „*Proces chápeme jako strukturovaný sled navazujících činností popisujících tok práce – postup tvorby přidané hodnoty – postupující od jednoho pracovníka ke druhému (v případě složitých procesů z jednoho útvaru do druhého), poskytující měřitelnou službu/výrobek*“.

internímu nebo externímu zákazníkovi za předpokladu přeměny vstupů na výstupy a využívání zdrojů.“ [1]

- **Petráčková Věra, Kraus Jiří** - jde o „*zákonité, postupně na sebe navazující a vnitřně spojené, vzájemně spojené změny jevů, věcí a systémů*“ [1]

Proces musí splňovat určité charakteristiky, které jej činí procesem:

- a) má **vstup** anebo dodavatele na začátku a **zákazníka** na konci,
- b) probíhá **opakovaně** a **fázovitě**,
- c) lze jej rozložit na **podprocesy** a **aktivity** (dekompozice),
- d) jeho výstupy a výsledky lze **předvídat** a **definovat**,
- e) má **lineární** a **logickou** posloupnost,
- f) je **funkčně závislý** na vnitřních procedurách a zdrojích. [2]

Dalšími klíčovými charakteristikami jsou:

- a) **návrh procesu** – definuje, jak má být proces realizován,
- b) **vlastník procesu** – odpovídá za proces a jeho výsledek,
- c) **vykonavatel procesu** – pracovník, který zajišťuje realizaci procesu s ohledem na své kompetence (může být totožný s vlastníkem procesu),
- d) **infrastruktura procesu** – podpůrný informační a manažerský systém,
- e) **metriky procesu** – měřítka umožňující sledování výkonnosti procesu. [2]

1.1.1 Proces sportovního tréninku

Výuka a výcvik mladých hasičů spočívá v získání různorodých schopností, jak po stránce vědomostní, tak po stránce dovednostní (zručnost), ale i sportovní. Proto můžeme mezi jednotlivé typy procesů zařadit i sportovní proces nebo také jinak řečeno proces sportovního tréninku.

Rozvoj jednotlivých částí sportovního tréninku je dlouhodobý proces, který má určitou posloupnost. Můžeme ho rozdělit do tří oblastí:

- 1) kondiční složka,
- 2) technická složka,
- 3) psychologická složka. [3]

Kondiční složka

Jednoduše řečeno můžeme hovořit o zvýšené fyzické aktivitě (tvorba energetických zásob a zásobování energií, aktivita různých orgánů, atd.) [3]

Zvyšování výkonu znamená systematické dosažení určitého počtu nesespecifických a specifických změn především na úrovni buněk (zvýšení potenciálu energie, rozvoj fyziologických funkcí – dýchání, srdeční činnost a zlepšení koordinace). Podstatu těchto změn lze jednoduše vysvětlit fyziologickými koncepty: homeostáza - stres (zatížení) - adaptace.

- **Homeostáza** – stálý vyvážený stav organismu (zachování důležitých životních procesů – krevní oběh, dýchání, zažívání, atd.)
- **Zatížení** – kontrolované vychýlení rovnováhy organismu sportovce z homeostázy pomocí zatížení, který působí na organismus jako stresor/adaptační podnět. Dochází tak k mobilizaci různých fyziologických funkcí (zvýšené dýchání, srdeční frekvence, zvýšení hladiny adrenalinu, atd.). Adaptační podněty se aplikují ve formě tělesných cvičení.
- **Adaptace** - je definována jako prospěšná změna organismu, která má za cíl zachovat homeostázu na nové kvalitativně vyšší úrovni. [3]

Procesy kondiční složky můžeme demonstrovat na příkladu běžce, který se rozhodne pravidelně běhat pro zdraví. Zaměříme se pouze na jeden ukazatel zatížení srdeční frekvence. Předpokládejme, že bude běžec pravidelně běhat úsek stejného profilu a stejné délky konstantní rychlostí. Před zahájením pravidelného běhání se jeho organismus nachází ve stavu homeostázy. V průběhu zdolávání vytýčené tratě dojde opakovaně k vychýlení organismu běžce z homeostázy. Běh konkrétní rychlostí představuje pro organismus běžce stres (adaptační podnět). Organismus běžce reaguje na tento stresor nárůstem srdeční frekvence. Pokud bude běžec tuto aktivitu provozovat pravidelně a dlouhou dobu, bude schopen zvládnout stejnou trať při konstantní rychlosti běhu s mnohem nižší srdeční frekvencí než na začátku. Tento jev je výsledkem adaptace organismu na konkrétní adaptační podnět. [3]

Technická složka

Je třeba se učit novým pohybům, ale jejich získání nutně závisí na principech motorického učení. [3]

Sportovní dovednosti významnou měrou ovlivňují úroveň výsledného sportovního výkonu. Je asi těžké si představit oštěpaře, který je perfektně připraven po kondiční stránce, ale nezvládne techniku hodů oštěpem. Může dosáhnout nejvyššího výkonu? Odpověď je jednoduchá. Nemůže. Není zde totiž v dostatečné kvalitě osvojená dovednost hodů oštěpem. Dovednost lze definovat jako učením získaný předpoklad pro realizaci daného pohybového úkolu. Konkrétní proces, v němž dochází k získání a stabilizaci dovedností, se nazývá motorické učení. Proces motorického učení se odehrává v několika fázích:

- **Fáze 1: hrubá koordinace** - vytvoření počáteční představy o pohybovém úkolu a chybách, samotný pohyb je náročný na psychickou a vizuální představivost, výsledkem je obecně nedokonalý pohyb s mnoha chybami.
- **Fáze 2: jemná koordinace** - celková struktura motorických dovedností postupně posiluje podíl vědomé psychické a vizuální představivosti, pohyb se stává ekonomičtější, jedinec si začíná uvědomovat pohyb jako celek.
- **Fáze 3: automatizace** - dochází ke stabilizaci pohybu. Jedinec je schopen provést pohyb bez vědomé a vizuální kontroly. Koordinace pohybu je na vysoké úrovni.
- **Fáze 4: variabilní kreativita** - dobře zvládnuté dovednosti se aplikují kreativně v komplexně měnících se podmínkách. Této fázi lze dosáhnout po mnoha letech systematického tréninku. [3]

Dobrym příkladem jednotlivých fází motorického učení je délka praxe řízení auta za předpokladu pravidelného řízení. První jízdy v autoškole jsou vždy nejisté a s obavami, ale po letech zdokonalování se nejistota i obavy vytratí a řízení auta se pak stává rutinní záležitostí. [3]

Psychologická složka

Aspekty psychosociální interakce sportovního tréninku jsou určeny skutečnými vztahy účastníků tréninku a soutěže a jejich chováním v závislosti na jejich individuálním psychickém stavu. Vyspělý sportovec má jak individuální, tak sociální rozměr. To znamená utváření psychiky člověka a jeho chování v síti sociálních vztahů. [3]

Jako příklad můžeme uvést účast sportovce na různě důležitých sportovních akcích. Jedinec bude podstupovat jinou psychickou zátěž, pokud se zúčastní nějakého domácího sportovního klání, ve kterém prakticky o nic nejde nebo bude reprezentovat Českou republiku

na Olympijských hrách. V souvislosti s tím bude i jiná psychická zátěž, pokud stejný závod poběží poprvé nebo poněkoličtější.

1.1.2 Proces sportovní přípravy dětí

Jsou známy dvě koncepce, které mohou vést k určité maximální individuální výkonnosti:

- koncepce brzké specializace
- koncepce tréninku přiměřeného věku

Základní rozdíl mezi oběma koncepcemi spočívá v poměru aplikace specifických a všeobecných podnětů, prostředků a metod, které tréninkový proces obsahuje. Během prvních let tréninku není hlavním cílem velký výkon, ale naučení se velmi širokému základu pohybových dovedností a nejen specifickým pohybům z oblasti daného sportu. [3]

Brzká specializace - tímto způsobem může mladý sportovec dosáhnout relativně maximálního výkonu dříve. Ale specifická zátěž je vždy jednostranný pohyb, zapojují se stále stejné svaly a existuje nebezpečí svalové nerovnováhy a různých poškození či zranění. Z několika výzkumů o brzké specializaci vyplývá následující:

- sportovec, který se brzy specializuje, se prokazuje prudkým nárůstem výkonu, maximální výkonnost je dosažena rychleji,
- vysoká výkonnost během dětství a mládí je spojena s menší výkonností po 18., a 19. roku života,
- sportovci, kteří se specializovali brzy, mají kratší období vrcholové výkonnosti,
- absolutní hodnoty výkonu (světového rekordu) dosahují s menší převahou sportovci, kteří mají za sebou trénink odpovídající věku. [3]

Ovšem některé druhy sportů (např. technicko-estetické atd.) dřívější specializaci vyžadují, protože u těchto sportů je dosahováno vrcholné výkonnosti před 20. rokem života. Typickým příkladem je sportovní gymnastika, kde zejména v ženské kategorii jsou dosahovány vrcholné výkony mnohdy v dětském věku 14. - 16. let. Sportovní gymnastky vyššího věku (nad 25 let) jsou na vrcholové úrovni spíše výjimkou. [3]

Koncepce tréninku odpovídající věku - trénink odpovídající věku dětí a mládeže se popisuje jako proces spojený s jejich fyzickou a psychickou zralostí a je nejvhodnější pro většinu sportů. Výhodou tohoto konceptu je prevence poškození mladého organismu a přirozený sportovní vývoj. Tento koncept umožňuje zachovat vrcholový výkon po mnoho let během dospělosti. [3]

Sportovní život každého sportovce je nezbytné dělit do několika etap, které jsou v souladu s jeho fyzickým a psychickým stavem, zralostí, rozvojem výkonnosti, stupněm učení se dovednostem atd. Obvykle dělíme sportovní život sportovce do čtyř etap:

- **Etapa seznamování se se sportem** - hlavním cílem je získat děti pro sport a přispívat tak k jejich zdravému fyzickému a psychickému vývoji a rozvíjet především koordinační schopnosti a dovednosti. Tato etapa trvá obvykle 1-3 roky.
- **Etapa základního tréninku** – hlavním cílem je přijetí sportu jako součást životního stylu dítěte. Tato etapa musí splnit několik úkolů: harmonický rozvoj dítěte nebo mládeže, upevnění zdraví, přispívat přirozenému tělesnému a psychickému rozvoji a dalších koordinačních schopností, rychlosti a dynamiky pohybu. Tato etapa obvykle trvá 2-4 roky. Věk dětí procházejících touto etapou se může velmi různit, ale u většiny sportů je to obvykle starší školní věk.
- **Etapa specifického tréninku** - zátěž tréninkového procesu se zvětšuje (jak objem, tak intenzita). Technické dovednosti se průběžně upevňují za pomoci specifických cvičení a prostředků, při velké zátěži i s přibývajícím únavou, pohybové schopnosti se začínají rozvíjet (síla, vytrvalost, rychlost). Etapa trvá 2 - 4 roky.
- **Etapa vrcholného tréninku** - hlavním cílem je dosáhnout maximální výkonnosti a udržení po dlouhou dobu. Jde o dlouhodobý tréninkový proces a týká se pouze talentovaných sportovců. Etapa začíná po 19. roku života. Objem tréninku je velmi velký, 300-330 dnů v roce, 700-1500 hodin zátěže. [3]

1.1.3 Výchovně-vzdělávací proces

Základem výchovně-vzdělávacího procesu je tzv. didaktický trojúhelník, na jehož vrcholech stojí **učitel/vedoucí/trenér** (dále jen učitel) jako ten, který poskytuje něco nového. Dále pak **žák/sportovec** (dále jen žák), který toto nové přijímá a přetváří, a **učivo** jako obsah toho, co je sdělováno a přijímáno. [4]

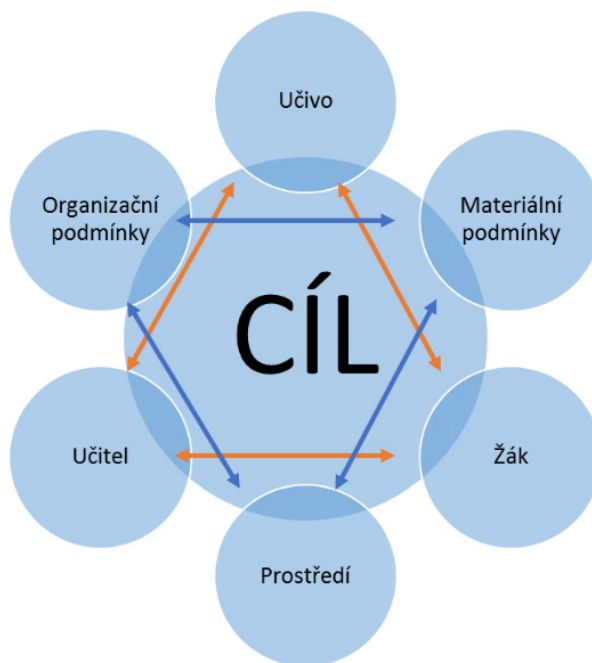
Jeho důležitou součástí je nastavení cíle, ke kterému výchovně-vzdělávací proces směřuje, dále veškeré pomůcky, které jsou využity ke snadnějšímu pochopení problematiky a k využití možnosti multisenzoriálního přístupu, a obousměrná komunikace, která probíhá mezi učitelem a žákem. [4]

Výchovně-vzdělávací proces můžeme tedy specifikovat jako druh „lidské činnosti“ kdy vzájemné působení jednotlivých komponentů se projevuje v dynamice vyučovacího proce-

su. Žáci si pak pomocí souboru procesů osvojují specifické získané dispozice jako předpoklady pro lidské činnosti (zejména vědomosti, dovednosti, návyky a postoje), rozvíjejí své psychické procesy, stavy a vlastnosti (zejména schopnosti a rysy charakteru). [4]

Proces výuky/vyučovací proces neboli edukační proces jsou všechny činnosti lidí, při nichž dochází ať už záměrně či nezáměrně k přijímání určitých informací poskytnutých jednomu subjektu jiným subjektem přímo nebo zprostředkovaně (textem, technickým zařízením aj.). Takový proces u jedince probíhá od prenatálního vývoje po celý život až do smrti. Člověk se buď učí sám, nebo jiným učením zprostředkovává. [4]

Nejdůležitější částí, kterou je nutné si vytyčit a která směřuje celý proces výuky a vzdělávání, jak už bylo výše zmíněno, je cíl – nejprve se jedná o obecné cíle, ale postupně směřující ke specifickým, konkrétním. Nevytyčí-li si učitel cíl, kterého chce dosáhnout, neví nejen on, ale především žák, kam vyučování směřuje, ztrácejí oba motivaci, protože není jasně dáno, čeho se má dosáhnout. Těžko se pak vybírají metody, formy a prostředky, kterými učitel učivo zprostředkovává. Na konci hodiny či bloku nelze hodnotit, zda byl proces výuky úspěšný či ne, co bylo zvládnuto, co je třeba zopakovat, kde jsou slabá místa. [4]

Obr. 1 – Didaktický trojúhelník [4]

Vzdělávání je třeba chápat jako proces, který začíná hodnocením vzdělávacích podmínek a pedagogickou analýzou dětí. Sledujeme, co již děti umí, co je nejvíce zajímavá, analyzujeme úroveň rozvoje jednotlivých kompetencí. [5]

Když máme vyhodnocené podmínky vzdělávání a dokonale známe děti, s nimiž pracujeme, stanovíme si cíle (co budeme podporovat a rozvíjet) a očekávané výstupy, kterých mají děti dosáhnout podle svých možností. Potom následuje pedagogický proces, v němž realizujeme řadu vzdělávacích aktivit, nabízíme dětem vhodnou vzdělávací nabídku, využíváme rozmanitých vzdělávacích metod a forem. [5]

Vzdělávat se můžeme různými způsoby a jeho počátek začíná již od našeho narození při prvním nádechu a pokračuje přes lezení, chození, jemnou motoriku, řeč atd. Nejsme v tom samozřejmě sami, při vzdělávání jsou nám nápomocni jako první rodiče, pomůcky jako hračky, knihy, ale i okolní společnost – učitelé, škola, interaktivní technologie a spousta dalších. Mezi jeden z článků vzdělávání patří i mimoškolní aktivity, jako je sport nebo zájmové vzdělávání.

Zájmové vzdělávání je souhrn výchovně vzdělávacích, poznávacích, rekreačních a dalších systematických, ale i jednorázových činností a aktivit, směřujících k účelnému a efektivnímu naplnění volného času a umožňujících získat vědomosti a dovednosti mimo organizovanou školní výuku. Plní funkci výchovnou, vzdělávací, kulturní, zdravotní (regenerační a relaxační), sociální a preventivní. Vede účastníky k seberealizaci a sebepoznávání, objevování vlastních schopností a jejich rozvíjení. Tím se podílí na kultivaci osobnosti, na rozvoji talentů a vede k vytváření a utužování sociálních vztahů a vazeb. [6]

Současnou síť zájmového vzdělávání tvoří specializovaná zařízení – střediska pro volný čas dětí a mládeže, domy dětí a mládeže a stanice zájmových činností. Patří sem i mimo vyučovací činnost školních družin, klubů, zájmových kroužků ve školách, domovech mládeže a střediscích výchovné péče o děti a mládež a dalších výchovných zařízeních. [6]

Mezi organizace podporující zájmové vzdělání se snažíme zařadit i my Sbor dobrovolných hasičů v Ostrožské Lhotě a tím tak přispět k rozvoji dítěte v mnoha směrech.

Proces vzdělávání se dá konkrétně aplikovat i na práci s mladými hasiči.

1.2 Historický vývoj práce s mládeží u SDH

Stejně tak jako jiné organizace tak i Sbor dobrovolných hasičů (dále jen SDH) má někde v minulosti svůj počátek.

Boj člověka proti požárům zahrnuje celé lidské dějiny. Přesněji, snahu o zvládnutí ohně. Protože oheň má ve vývoji společnosti velký význam a stal se jedním z civilizačních prvků. O začátcích bojů s ohněm se dočítáme v 10. stol. př. Kr., kdy stavitel Vitrius žijící za Caesara a Augusta popisuje, že již před 200 lety př. Kr. učený Ktesibius z Alexandrie zhotovil hasičské čerpadlo.... ! Tyto stříkačky byly používány v Egyptě, Římě a Římány obsazeném území - v podstatě s různými vylepšeními se používaly až do 18. stol. [7]

Historie hasičských sborů na našem území sahá až do poloviny 19. století, kdy ještě za dob Rakouska Uherska vznikl v roce 1850 první Sbor dobrovolných hasičů v Zákupcích na českolipsku založený rytmistrem Ferdinandem Leitenbergerem. Vznik byl reakcí tehdejších, převážně německých obyvatel na zvýšený počet požárů v samotných Zákupcích a okolí. První „profesionální“ sbor hasičů vznikl až o tři roky později, a to v roce 1853 v Praze. [8]

Obr. 2 – Zakladatel sboru Ferdinand Leitenberger [9]

Na rozhraní století začínají vznikat v hasičských sborech jinošské hasičské čty. Ale již mnoho desítek let před tím došlo k prvnímu pokusu o organizování mladých. Ve věstníku zemské ústřední hasičské jednoty království Českého publikoval své příspěvky Zdeněk Koutek. Ten velmi podrobně popsal záslušnou činnost sedleckého (Sedlec u Kutné Hory)

faráře Jana Ceybky, který již v roce 1836 předložil biskupské konsistoři „navedení, jak si má počínati mládež při ohni“. [10]

V hasičském kalendáři z roku 1905 byly uvedeny zásady k zakládání a činnosti jinošských družin dobrovolných hasičských sborů. I přes snahy některých sborů a iniciativních jednotlivců nedocházelo k širšímu rozvoji jinošských skupin. Ačkoli byla v českém hasičstvu řada učitelů, nebyl zpracován ucelený systém výchovy a výcviku a nebyl ani vytvářen potřebný tlak na sbory k zakládání mládežnických kolektivů. Zemská ústřední hasičská jednota již v roce 1902 schválila návrh učitele z České Třebové J. B. Hubálka „o zřízení jinošských skupin“. Tento dokument měl název „**Pravidla, dle nichž lze zřizovati a spravovati jinošské družiny při sborech hasičských**“. Obsahovala doporučení, že přijímat do družin lze chlapce od 15 let se svolením otce a současně byla zaměřena na mravní a národní výchovu, teoretický a praktický výcvik. Tento návrh se v praxi příliš neujal. [10]

V roce 1912 se zemská ústřední jednota znovu vrací k iniciativě J. B. Hubálka a vydává brožuru „**Jinošské družiny při sborech dobrovolných hasičů**“. V této příručce se projevuje vliv anglického skautingu. Tedy nejen hasičská odbornost, ale i sport, kultura, poznávání vlasti, průmyslu a zemědělství. Přijímání byli chlapci ve věku od 14 do 17 let s povolením otce. Součástí praktického výcviku bylo cvičení s krátkým žebříkem, obsluha čtyřkolové stříkačky, stříkaček džberových, puntových a berlovek, požárních hydrantů, výcvik s hadicemi a první pomoc. Je možné konstatovat, že v minulém století a na začátku 20. století byly v naší zemi položeny základy práce s mladými v hasičských sborech. [10]

2 VÝCHOVA MLADÝCH HASIČŮ V RÁMCI SH ČMS

Pro správnou funkci kolektivu mladých hasičů je nezbytné jeho zapojení do celoroční činnosti, příprava na soutěže a správný přístup vedoucích ke kolektivu i k jednotlivci. V obcích je spousta dětí a mnoho z nich má zájem se zapojit do kolektivu, který jim dá určitý směr, naučí je týmové spolupráci a prosazení svého názoru a dovedností ve skupině. Zážitky v něm získané, na které bude v dospělosti vzpomínat, jsou důležitou částí vývoje dítěte.

2.1 Cíle a zásady dle směrnice SH ČMS

Výchova mladého člověka je velice náročný a zdlouhavý proces. Na výchově se podílí hned několik výchovných činitelů, jako je škola, rodina, přátelé, volnočasová zařízení atd. Jedním z výchovných činitelů je i kolektiv mladých hasičů, který se soustavně snaží utvářet osobnost mladého člověka za pomoci metodiky, které se liší od té rodinné nebo školní. Jde o způsob práce, kdy by měl mladý hasič bez větších problémů na konci určitého období zvládat rozsah vědomostí a dovedností, které mu byly předány.

Pokud pracujeme s mládeží, měli bychom si určit konkrétní cíle, kam s dětmi chceme dojít, co je chceme naučit a co by si měly osvojit atd. Dle směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů jsou sdružením stanoveny tyto obecné cíle a zásady:

Cíle při práci s mladými hasiči:

- a) efektivní vyplnění volného času prostřednictvím organizované činnosti v rámci občanského sdružení pro děti a mládež,
- b) ochrana před rizikovými projevy chování - šikana, vandalismus, brutalita, rasismus, kriminalita, drogová závislost, alkoholismus a další,
- c) seznamovat mladé hasiče s hlavními zásadami preventivně výchovné práce v oblasti požární ochrany,
- d) vést mladé hasiče k rozšiřování získaných vědomostí mezi ostatní mládež,
- e) spolupracovat s ostatními mládežnickými sdruženími a organizacemi, státními a samosprávnými či výchovnými institucemi,
- f) vést mladé hasiče k vlastenectví, poznávání a ochraně přírody, sebevzdělávání, kamarádství, kooperaci s ostatními a participaci k mezinárodní spolupráci,
- g) uceleným systémem školení a vzdělávání vychovávat vedoucí a instruktory,
- h) sdružovat podněty pro práci mladých hasičů a zastupovat jejich zájmy. [11]

Zásady mladých hasičů:

- a) být čestným, ukázněným a kamarádským, aktivně pracovat v kolektivu mladých hasičů, spolurozhodovat o jeho činnosti a pomáhat tam, kde je to zapotřebí,
- b) soustavně pečovat o své zdraví a celoroční systematickou činností zvyšovat svou fyzickou i psychickou kondici, ověřovat ji prostřednictvím soutěží,
- c) prohlubovat si své znalosti a dovednosti v oblasti požární ochrany,
- d) poznávat a chránit přírodu, poznávat historii naší vlasti a historii hasičského hnutí, rozvíjet mezinárodní spolupráci. [11]

Tyto obecné cíle a zásady stanovené Sdružením hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) by mělo každé SDH respektovat, vycházet z nich a směřovat k nim v rámci svých cílů v kolektivu mladých hasičů.

2.2 Plán práce pro mladé hasiče stanovený výborem SDH

Některé cíle a plány jsou dány i výborem sboru dobrovolných hasičů, který tyto většinou přednáší na Výroční valné hromadě uskutečňované pravidelně na konci roku. V rámci Sboru dobrovolných hasičů v Ostrožské Lhotě byl plán práce pro mladé hasiče následující:

- připravit členy mladých hasičů na získání odznaků odbornosti,
- zúčastnit se s mladými hasiči celostátní hry Plamen v rámci okresu Uherské Hradiště, Velké ceny mladých hasičů OSH Uherské Hradiště a požární ochrany očima dětí,
- získat nové členy do řad mladých hasičů,
- provést potřebné školení vedoucích mladých hasičů.

I tento plán by měl být mladými hasiči dodržován a zahrnut do cílů činnosti.

2.3 Metody práce

Většina postupů práce vedoucích kolektivu mladých hasičů vychází z obecných metod nebo stanovených směrnic. Při volbě vhodných metod musíme mít vždy na paměti, aby jejich pomocí bylo dosahováno cílů, které byly na počátku roku stanoveny. Způsob práce by měl krom celoročního cíle respektovat i specifikum jednotlivých schůzek, kdy je zapotřebí použít hned několik metod najednou (výklad, diskuze, experiment, ale i přísnější povely ...).

Slovní metoda

Vedoucí kolektivu se především neobejdou bez slovních metod. Při každé schůzce nebo tréninku je zapotřebí mladým hasičům vysvětlit, co budou v následujícím okamžiku dělat nebo jakým způsobem to provést. Jednou takovou slovní metodou je i výklad, například pokud je potřeba mladé hasiče seznámit s novou látkou. Výklad probíhá u hasičů trochu jinou formou, než je tomu u školního výkladu. Vedoucí při výkladu nepředá dětem ucelenou informaci, ale snaží se za pomoci dialogu přimět děti, aby k dané problematice dospěly samy (např. vedoucí obeznámí děti s druhy hasičích přístrojů – sněhový, pěnový, práškový, vodní ... a ty se pak vlastním úsilím snaží dopátrat, které druhy materiálů s nimi jde hasit). [12]

Obr. 3 – Slovní metoda výuky mladých hasičů [13]

Praktická pracovní činnost

Další oblíbenou vzdělávací metodou je forma praktických pracovních činností. Tzn.: děti se v praxi učí pracovat s určitými materiály (např. s dřevem – učí se rozdělovat oheň, ale také zabezpečit ohniště protipožárně). Tato forma se nejvíce využívá při nácviu požárního útoku, motání hadic, uzlování, střelby ze vzduchovky atd. Vedoucí názorně předvede, jakým způsobem má být daná činnost provedena a děti tuto činnosti pak zkouší samy. [12]

Obr. 4 – Praktická metoda výuky mladých hasičů [13]

Povzbuzování

Další důležitou metodou je povzbuzování. Tato metoda je velmi důležitá v okamžiku, kdy mladí lidé potřebují pocítit uznání svého okolí například ve chvíli, kdy se jim něco nedaří nebo si nevěří. [12]

Hra

Při práci s hasičskou mládeží je nejčastěji využívanou výchovně-vzdělávací metodou hra. Ta je nejen velmi přirozeným způsobem, jak si dítě osvojuje vědomosti, ale pomocí hry se také utváří jeho osobnost. Při pohybových hrách si MH rozvíjejí svoji obratnost, sílu, rychlost a celkově zlepšují svůj zdravotní stav. Rozvíjí také své psychické funkce (paměť, logické myšlení, sebeovládání ...) [12]

Metoda na pokračování

Hasiči během celého roku většinou využívají etapových her, které motivují děti k další činnosti. Jedná se o typ, kdy jde o metodu na pokračování. V průběhu jejího plnění mají děti možnost získat body, které se většinou na konci hasičské sezóny vyhodnocují. [12]

Volba metody práce, je závislá na úsudku jednotlivých vedoucích MH. Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska (SH ČMS) pouze vydává doporučení pro práci s hasičskou mládeží. Metody práce se tak musí především řídit aktuálními potřebami a situací.

3 ČINNOST MLADÝCH HASIČŮ U SDH OSTROŽSKÁ LHOTA

Výsledky jakékoliv činnosti sboru jsou spojeny s činností lidí v něm, ačkoliv to zní jednoduše, tak jednoduché to není. V dnešní uspěchané době hledí většina lidí především na to, aby měli hodně peněz a vysoké postavení, takže na nějaké dobrovolnické aktivity nemají většinou chuť ani čas. Proto je někdy velmi složité najít někoho, kdo bude ochotný se věnovat především dětem, protože děti jsou vlastně naše budoucnost.

Stejný problém měla i obec Ostrožská Lhota, ve které aktuálně žijí. Práce s mládeží zde měla dříve dlouholetou tradici pod vedením zasloužilé členky Marie Hejtmánkové. Ale i zde nastalo období, kdy tehdejší mladí hasiči vyrostli a noví mladí členové nepřibývali. Pak nastala také doba, kdy zde byli mladí hasiči na dlouhou dobu zrušení. Před 4 lety se však našlo pár ochotných jedinců, kteří měli zájem tuto tradici v obci opět obnovit.

3.1 Organizační struktura SDH Ostrožská Lhota

3.1.1 Organizační struktura sboru

Sbor dobrovolných hasičů je obecně označovaná skupina lidí, která se dobrovolně stává součástí sdružení hasičů. Skládá se z volených orgánů sboru a z členské základny (jednotlivců). Hovoříme-li o volených orgánech, myslíme tím především: výbor sboru, starostu sboru, velitele sboru, jednatele a vedoucí zájmových kolektivů, jsou-li založeny. [14]

Členskou základnu pak tvoří jednotliví členové SDH. Jejich členství vzniká na základě dobrovolného vstupu a zaplacení členského příspěvku. Rozlišujeme zde dvě členství: hasiče a mladého hasiče. Hasičem (dále jen člen) se stává člen, který dovršil 18 let. Naopak mladým hasičem se stávají osoby starší 3 let a mladší 18 let. V případě nezletilých musí s jejich členstvím souhlasit jejich zákonný zástupce. [14]

Výbor sboru rozhoduje o důležitých záležitostech týkající se SDH, pokud nejsou vyhrazeny valné hromadě. Jedná se například o zajišťování soutěží v požárním sportu, plesy, dětský den, dále patří mezi důležité úkoly výboru hledat sponzory pro činnost SDH. Jak je zřejmé, činnost výboru je pro fungování sboru velice důležitá. Výbor je složený ze starosty, z náměstků starosty, velitele sboru, jednatele, vedoucího kolektivu a popřípadě dalších členů, které určí valná hromada. [14]

Obr. 5 – Organizační struktura SDH Ostrožská Lhota [13]

3.1.2 Organizační struktura mladých hasičů

Kolektiv mladých hasičů SDH tvoří nejméně 5 mladých hasičů ve věku od 3 do 18 let, kteří se člení do jednotlivých družstev (v každém SDH působí tedy jen jeden kolektiv). Kolektiv vzniká registrací u příslušného Okresního sdružení hasičů (OSH).

- Děti ve věku od 3 do 6 let jsou zařazeny v kategorii **přípravka**.
- Mladí hasiči ve věku od 6 do 11 let jsou zařazeni v kategorii **mladší** s počtem minimálně 5 členů.
- Mladí hasiči ve věku od 11 do 15 let jsou zařazeni v kategorii **starší** s počtem minimálně 5 členů.
- Mladí hasiči ve věku od 13 do 18 let se nazývají **dorostenci a dorostenky** s počtem minimálně 7 členů. [11]

Obr. 6 – Organizační struktura mladých hasičů SDH Ostrožská Lhota [13]

3.2 Model procesu

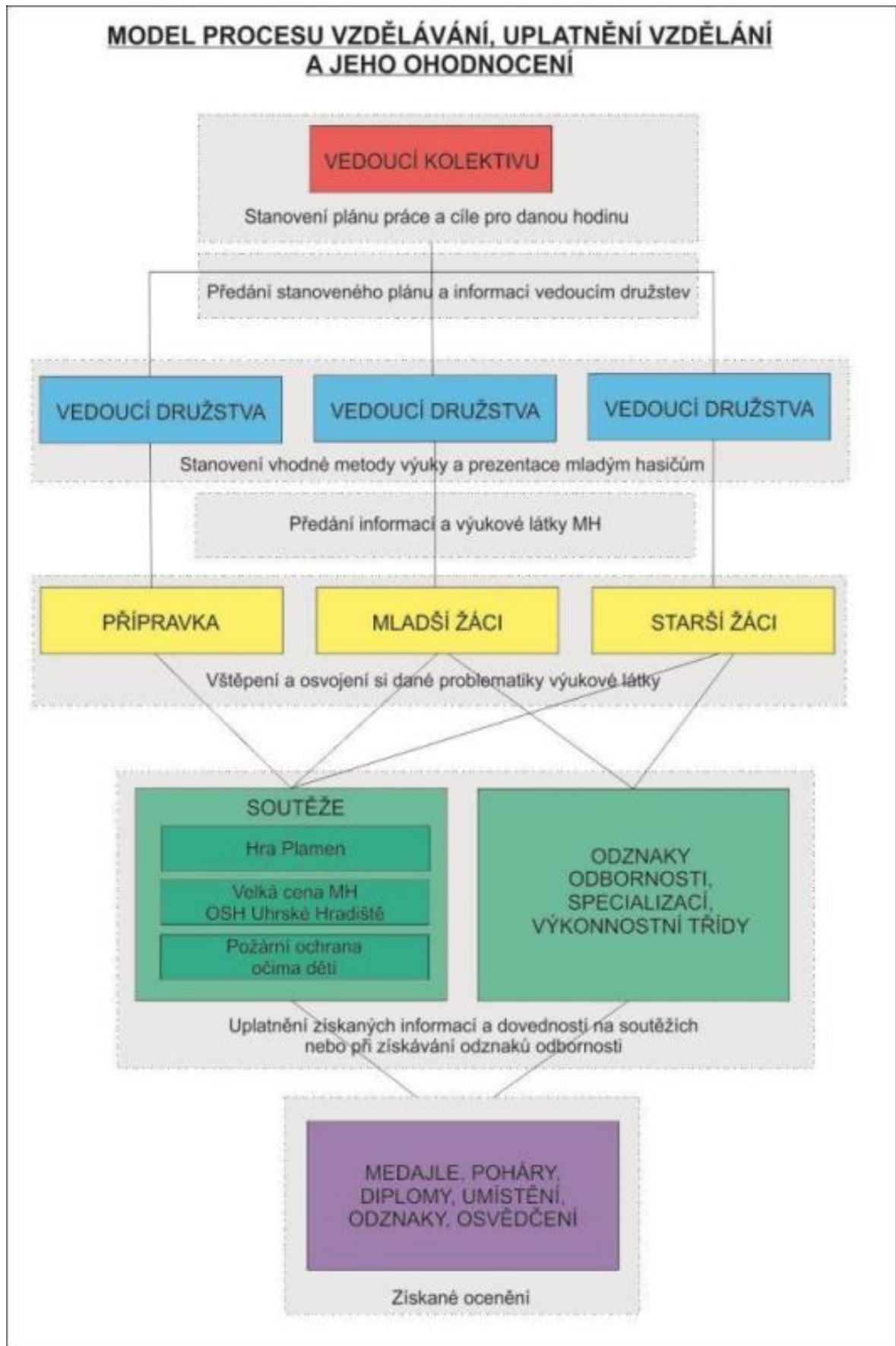
Pokud budeme vycházet z organizační struktury mladých hasičů (viz. Obr. 6), můžeme si celkový proces vzdělávání a jeho následného uplatnění na soutěžích nebo při získávání odznaků odbornosti představit jako určitou strukturu nebo model činností (viz. Obr. 7).

Jedná se o postupy, kdy jsou vedoucím kolektivu stanoveny cíle a plány jak pro celý rok kroužku mladých hasičů (stanovuje se na začátku sezóny), tak pro jednotlivé dané hodiny uskutečňované jednou týdně. Současně musí vycházet jak ze stanovených plánů daných výborem SDH tak směrnicemi vydanými SH ČMS a v neposlední řadě plány vlastními.

S těmito plány a cíli jsou následně seznámeni vedoucí jednotlivých družstev, kteří si na základě těchto informací rozvrhnou dané postupy práce a metody výuky. Dle počasí, jednotlivých soutěží a termínů stanovených pro získání odznaků se MH intenzivně připravují a snaží se vstěpit si získané informace a veškeré dovednosti k tomu, aby je následně mohly uplatnit v dané soutěži, hře nebo odborných osvědčeních.

Děti jsou hodnoceny nejen za danou provedenou činnost, ale také v průběhu celého roku. Získávají body, které se jim postupně sčítají a následně jsou vyhodnocovány.

MH se neúčastní pouze soutěží nebo nezískávají odznaky odbornosti, ale provádí spoustu další činnosti jako například sběr papíru, podílení se na konání Dětského dne a Pálení čarodějnic, nacvičují představení pro Hasičský ples a mnoho dalších.

Obr. 7 – Model vzdělávacího procesu [13]

3.3 Celoroční činnost mladých hasičů

Sezóna začíná dětem na začátku září, pokračuje přes celý školní rok a končí na konci června. Začátkem každé nové sezóny se provádí nábor nových mladých hasičů, kteří se pak rozdělují do jednotlivých družstev podle věkové kategorie. Toto dělení jsou soutěžní kategorie, které slouží především pro všechny soutěže a poháry, ale zároveň jsou dobré i při běžné činnosti kolektivu (např. různé úkony, hry atd.)

Rozsah činností mladých hasičů je široký a ve většině případů je veden dle Směrnice hry Plamen. Největší důraz je během tréninků kladen na přípravu na soutěže, z nichž nejvýznamnější je tzv. hra Plamen rozdělená na podzimní a jarní kolo. V každém kole se soutěží v odlišných disciplínách, jejichž provedení a používané pomůcky jsou pevně stanoveny Směrnicí hry Plamen. Kromě soutěžních disciplín se do hodnocení hry Plamen započítává i splnění požadavku vést kroniku kolektivu (zaznamenávat do ní veškeré akce kolektivu) a provádění dalších činností jako je účast na hasičských brigádách, péče o přírodu, sběr bylin a druhotných surovin, návštěvy muzea, pořádání soutěží nebo letního tábora, plnění odznaků odborností. Závodí se ve všech kategoriích.

Mimo Hru Plamen se mladí hasiči účastní závodů zařazených do Okresní ligy mládeže, které se konají na různých místech po celém okrese, do kterého příslušný sbor spadá. Za každou účast a umístění v soutěži jsou kolektivu průběžně připisovány body, jejichž konečný součet určí vítěze a další umístění zúčastněných kolektivů ve všech kategoriích. Okresní liga se, pokud organizátor soutěže neurčí jinak, řídí stejnými předpisy a pravidly jako hra Plamen. Samozřejmě další soutěže se konají i mimo Plamen a Okresní ligu mládeže a jsou čistě v kompetenci pořádajících sborů.

Kolektiv mladých hasičů v Ostrožské Lhotě se schází 1x týdně na 2 hodiny v zimním období a 2x týdně v letním období. Do doby, dokud to dovoluje počasí, trénují děti venku na podzimní kolo hry Plamen, jenž se skládá ze závodu požární všestrannosti a štafety dvojic. Trénink se odehrává nejčastěji na fotbalovém hřišti, kde se dá střílet ze vzduchové pistole, šplhat po laně a učit se dovednostem potřebných k soutěži.

Rozdělení do skupin a týmová práce:

Vzhledem k tomu, že kroužek mladých hasičů navštěvuje velké množství dětí, je potřeba je v souvislosti s účastí na soutěžích **rozdělit do několika družstev**. V první řadě jsou rozděleny podle věkové kategorie, jak to určuje směrnice.

Metodik rozdělování je mnoho. Doporučuje se, aby do malých skupin (čítajících 5-6 členů) byl zařazen alespoň 1 výborný člen, 2-3 průměrní členové a 1-2 podprůměrní. Klíč k rozdělování do skupin spočívá vždy v osobě a účelu, pro které se skupiny vytváří. Pro účely rozdělení do skupin může vedoucí využít řadu metod, od náhodného rozdělování, které lze provést například losováním, přes rozpočítávání až po systematické a precizní rozdělování podle mnoha hledisek a faktorů. Rozdělování do skupin lze rozčlenit do dvou kategorií:

- náhodné rozdělování (bez ohledu na výsledek výběru v podobě složení skupiny),
- cílené rozdělování (podle záměru vedoucího a potřeb složení skupiny). [15]

V případě skupinové práce bychom se měli snažit zapojit do procesu všechny zúčastněné. Důležité je dohlížet na všechny odstrkované outsidersy a „nenásilnou formou“ je zapojit do týmové práce (například pomocí různých pravidel a omezení). Výborným řešením je ukázat mladým hasičům, že v praxi jedinec sám o sobě nic nezmůže, a proto je velice potřebná **práce v týmu** jakožto forma vzájemné spolupráce. [15]

Název TEAM vznikl jako zkratka z počátečních písmen anglických slov, která znamenají „**společně dokážeme víc**“

- **T**ogether (dohromady),
- **E**veryone (všichni),
- **A**chieves (dokázat),
- **M**ore (více). [15]

Tým je specifický druh pracovní skupiny, který **můžeme definovat** jako „vnitřně formálně nestrukturovanou malou skupinu lidí, kteří v jejím rámci podávají po stanovenou dobu společný výkon.“ Tým můžeme také popsat jako „malou skupinu lidí se vzájemně se doplňujícími dovednostmi, kteří jsou oddáni společnému účelu, pracovním cílům a přístupu k práci, za kterou jsou vzájemně odpovědi.“ [15]

Bez týmové práce by mladí hasiči nemohli fungovat, proto je pro ně ta nejdůležitější.

3.3.1 Sportovní oblast - Hra Plamen

Štafeta dvojic

Každé družstvo může postavit jednu nebo dvě štafety ve dvou variantách:

- 4 + velitel = 1. štafeta, 4 + velitel = 2. štafeta
- dvě čtveřice + jeden velitel = velitel je společný pro obě štafety, stojí vlevo u levé štafety a na jeho době hnutí vybíhají první dvojice obou štafet.

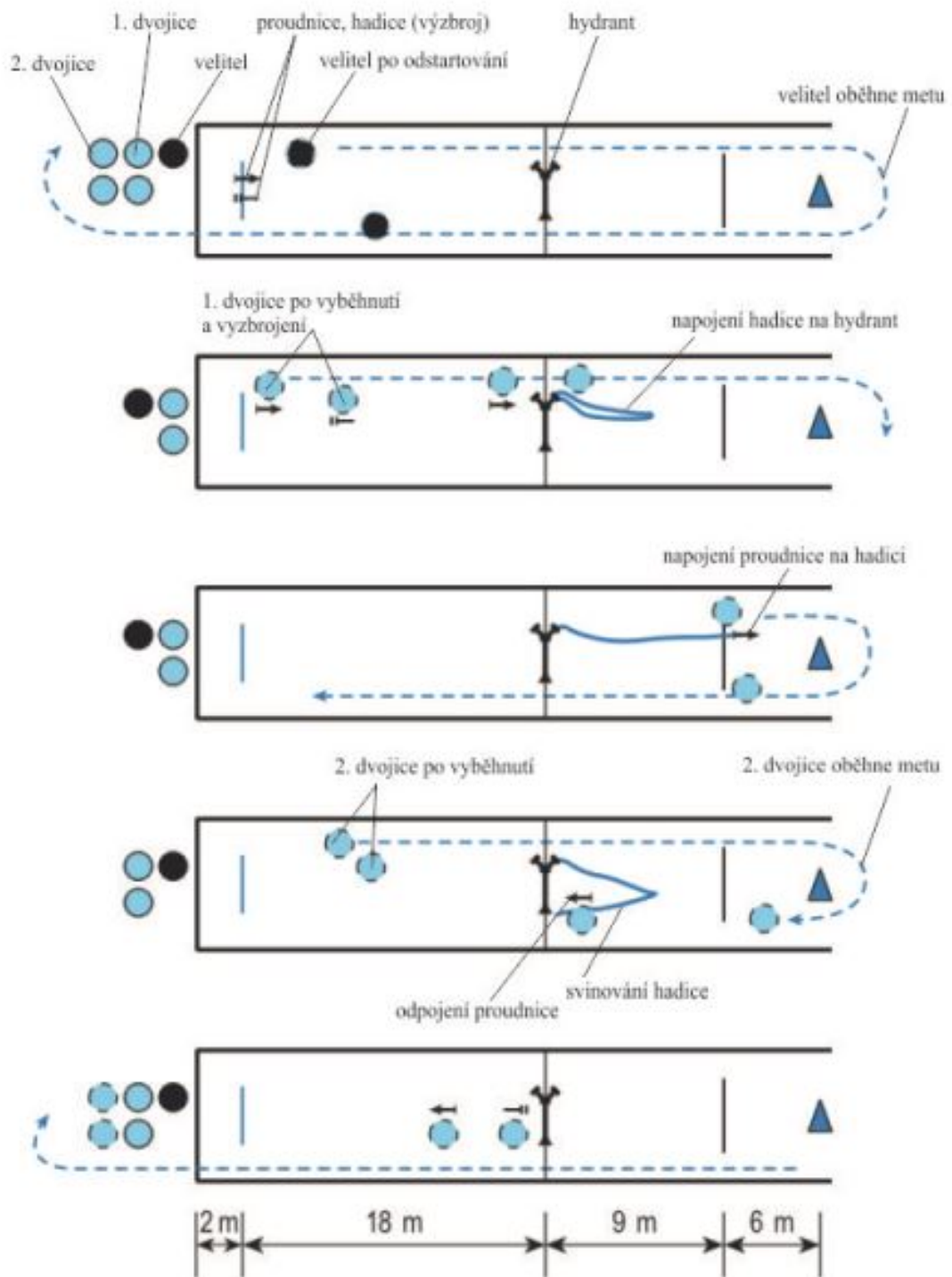
V případě dvou štafet vykonávají disciplínu obě současně, soutěž probíhá ve dvou drahách a jako výsledný čas družstva se započítává čas lepší štafety. Doba na přípravu pokusu je 2 min. [16]

Popis dráhy - 2 m od startovní čáry je vyznačena čára, na níž je postavena hadice C v koutu, směr nastavení koncovky je libovolný, koncovky se nesmějí dotýkat země. Vlevo od ní je na čáře položena proudnice C, směr koncovky je libovolný. 20 m od startovní čáry je vyznačena čára a na ní je umístěn hydrantový nástavec s přechodem (směr natočení nástavce je libovolný), 9 m od něj je vyznačena čára pro odložení proudnice a 15 m od hydrantového nástavce je vyznačena meta (kužel, který se obíhá). Doporučená šíře dráhy je minimálně 5 metrů, nedoporučuje se provádět podélné vyznačení drah. [16]

Provedení - na signál startéra vyběhne velitel, oběhne metu (je zakázáno se dotknout mety ani žádnou částí oděvu) a vrátí se za startovní čáru.

První dvojice se po vyběhnutí vyzbrojí nářadím a doběhne k hydrantovému nástavci. Jeden z nich rozvine hadici a koncovku připojí na hydrantový nástavec. Druhou koncovku předá soutěžícímu vyzbrojenému proudnicí, Druhý hadici rozloží, připojí na ni proudnici a odloží ji tak, aby ležela na vyznačené čáře směrem k metě. Následně oba oběhnou metu a vrátí se za startovní čáru.

Pak vybíhá dvojice druhá. Oběhne metu a při cestě zpět jeden člen odpojí proudnici, přeloží jednu hadici a odpojí ji od hydrantového nástavce. Druhý bez pomoci musí hadici úplně svinout a vrátit se s ní za startovní čáru. [16]

Obr. 8 – Štafeta požárních dvojic [16]

Závod požární všestrannosti

Cílem závodu je získávat a upevňovat všestrannou sportovní zdatnost soutěžících a zároveň zvyšovat jejich znalosti.

Soutěž se skládá z několika disciplín:

- střelba ze vzduchovky,
- základů topografie,
- uzlování,
- základů první pomoci,
- požární ochrany,
- překonání překážky po vodorovném laně. [16]

Popis tratě - trať je umístěna v mírně zvlněném terénu a vyznačena barevnými fáborky. Na trati jsou rozmístěna a viditelně označena stanoviště K1–K6, a to úměrně po celé trati, o jejich pořadí rozhoduje organizátor podle terénních podmínek. Trať pro mladší kategorii měří cca 2 km, pro starší cca 3 km. [16]

Provedení - závodu se účastní velitel + 4 členové hlídky. Hlídka musí absolvovat trať a plnit úkoly na všech stanovištích. Časový interval startů hlídek určuje organizátor tak, aby se na kontrolách nehromadily (doporučuje se min. 5 minut). Plnění úkolů na kontrolách začíná teprve po doběhnutí posledního člena hlídky. Na trať nemá nikdo přístup s výjimkou těch závodníků, kteří jsou na trati podle časového rozpisu, rozhodčích a členů štábu (kteří mohou doprovázet hosty). Na každém stanovišti vždy plní úkol pouze jedna hlídka. Není přípustné, aby plnily úkol dvě hlídky, i kdyby to materiál na stanovišti umožňoval. Pokud dojde k tomu, že hlídka přiběhne ke stanovišti, kde ještě plní úkol hlídka předchozí, po doběhnutí posledního člena začíná hlídce běžet čekací čas. Ten končí ve chvíli, kdy rozhodčí vyzve hlídku k plnění úkolu. S výjimkou stanoviště K1 – Střelba ze vzduchovky mohou soutěžící opouštět stanoviště jednotlivě. [16]

Když už je venku zima, stěhují se děti do sportovní haly, kde trénují a udržují svou kondici za pomoci probíhání opičí dráhy nebo hraním jiných různých her (např. vybíjená, fotbal a jiné). Mezitím mají občas „výtvarnou dílnu“, kdy například pečou perníčky na vánoce, vyrábí ozdoby apod. Nejméně jednou za zimu se snažíme uspořádat výlet do aquaparku v Uherském Hradišti. Tyto výlety jsou však náročné jak z finanční stránky (děti si nic neplatí), tak ze stránky organizační – dostatečný počet dospělých jako dohled nad dětmi. Každoročně si děti také připravují určité tématické vystoupení zaměřené např. na hašení požáru nebo první pomoc při dopravní nehodě, které pak předvádějí na hasičském plese pořádaném sborem.

Jakmile se oteplí, stěhují se děti opět do venkovních prostor a začíná se příprava na soutěž jarního kola hry Plamen. Nejvíce se trénuje „královská disciplína“ požárního sportu a to požární útok. Ten je totiž součástí nejen Plamenu, ale také dalších soutěží. Je též podle mého názoru nejtěžší – jde tu o rychlost a přesnost, a pokud udělá kdokoliv drobnou chybičku, je celý útok špatně. Na druhou stranu baví děti nejvíce, protože vidí okamžitý výsledek – buď voda stříká, nebo ne a téměř všichni jsou u toho mokří.

Požární útok

V požárním útoku soutěží 7 členů. Organizátoři soutěží rozhodnou v rámci bezpečnosti o obsluze motorové stříkačky dospělým strojníkem v případě provádění útoku mladšími soutěžícími a provádění jednoho nebo dvou pokusů. Vyšší kola probíhají podle Směrnice ve dvou pokusech. Do hodnocení se započítává lepší z obou pokusů. [16]

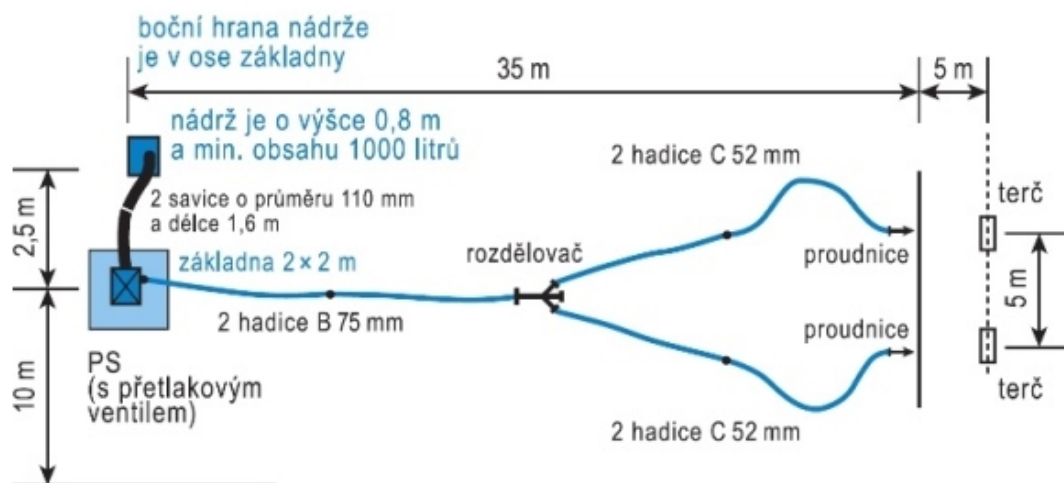
Popis dráhy - základnu tvoří plošina o rozměrech 2 × 2 m zvýšená 10 cm od terénu. Na plošině je náradí a motorová stříkačka s napojeným přetlakovým ventilem. Náradí a motorová stříkačka nesmí přesahovat obrysy základny. Mezi zuby koncovek, případně mezi čelem závitu koše a čelem šroubení savice, musí být prostor pro proložení archu papíru. Veškeré náradí na základně se může dotýkat, opírat nebo položit na stroj, s výjimkou zavěšení koncovky hadice B na přetlakový ventil nebo motorovou stříkačku.

Startovní čára, vyznačená 10 m od středu základny, je čelem k základně. 2,5 m od středu základny je nádrž s vodou. Nádrž musí být před každým útokem plná vody. Po dobu trvání disciplíny musí být nádrž doplňována vodou. 35 m od středu základny ve směru útoku je vyznačena hranice (čára stříkání), kterou soutěžící nesmí v průběhu nástřiku přešlápnout, ani se jí žádnou částí těla dotknout. 5 m za čarou stříkání jsou umístěny terče o rozměrech 50 × 50 cm, uprostřed s otvorem o průměru 50 mm ve výšce 160 cm nad zemí, do kterých se soutěžící musí trefit proudem vody. [16]

Provedení útoku - před zahájením útoku nastartuje dospělý strojník motorovou stříkačku. Povel ke startu se dává, až když je stroj v chodu. Na signál startéra vybíhá soutěžní družstvo od startovní čáry k motorové stříkačce, od níž:

- a) starší kategorie utvoří pomocí dvou savic a sacího koše přívodní vedení, dopravní a útočné vedení s použitím dvou hadic B, rozdělovače, dvou hadic C a proudnice C pro první útočný proud a dvou hadic C a proudnice C pro druhý útočný proud,
- b) mladší kategorie na předem utvořeném přívodním vedení připojí sací koš a vytvoří dopravní a útočné vedení stejné jako u starší kategorie.

Sací koš musí být našroubován na savici před ponořením do vodního zdroje a rovněž po vyjmutí savice z vodního zdroje po provedení pokusu. Do doby splnění pokusu (nastříkání nebo sražení terčů) musí být celé přívodní vedení (napojení na motorovou stříkačku, spoj savic a sací koš) sešroubováno. Útok se může vykonávat libovolným způsobem, hadice se mohou po odstartování spojovat na základně, mohou se přenášet, rozvíjet nebo tahat. [16]

Obr. 9 – Schéma požárního útoku [16]

Štafeta 4 x 60 m

Štafeta je rozdělena na 4 úseky po 60 metrech. Každý úsek obsahuje jiný druh náčiní:

- 1) kladina,
- 2) bariéra,
- 3) přenosný hasicí přístroj (PHP),
- 4) hadice s rozdělovačem.

Štafeta se běží v přímce, protisměrným způsobem (člunkově) nebo po oválu – závisí to od prostoru, který je vyhrazen pro provádění štafety. [16]

Popis tratě - na prvním úseku ve vzdálenosti 21 m od startu se postaví kladina. Na konci sebehovového můstku se vyznačí ohraničující čára. Na druhém úseku ve vzdálenosti 30 m od etapové čáry úseku se postaví bariéra pro chlapce o výšce 1,50 m a o výšce 0,70 m pro dívky a mladší kategorii. Na třetím úseku ve vzdálenosti 30 m od etapové čáry se postaví přenosný hasicí přístroj (prázdný) a ve vzdálenosti 35 m od etapové čáry je pevná podložka, na který se hasicí přístroj přemístí. Na čtvrtém úseku ve vzdálenosti 25 m od etapové

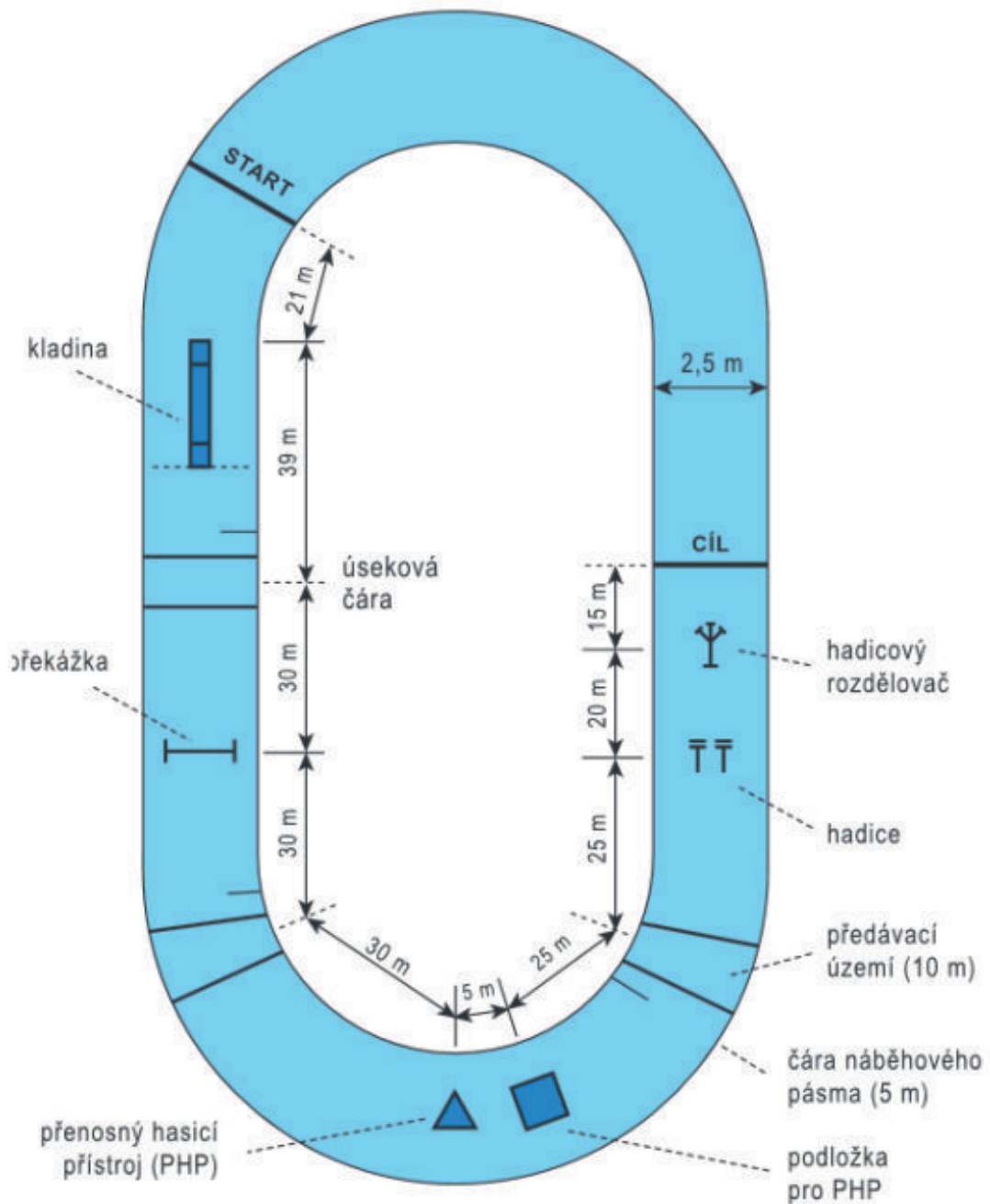
čáry jsou ve směru běhu v kotoučích postaveny dvě hadice C. 45 m od etapové čáry je postaven rozdělovač. [16]

Provedení - soutěžící se dle vlastní domluvy rozmístí na jednotlivé úseky. Na signál startéra běží první soutěžící ke kladině, přeběhne ji a v předávacím území předá štafetu druhému soutěžícímu. Ohraničující čára označuje konec sebehového můstku. Z důvodu bezpečnosti musí být kladina překonána tak, že při sbíhání musí soutěžící minimálně 1× šlápnout na můstek a následně seskočit za ohraničující čáru. Je-li kladina chybně překonána (např. pád), soutěžící se může vrátit a kladinu znovu překonat.

Soutěžící na druhém úseku převezme štafetu, běží k překážce, překoná ji a v předávacím území předá štafetu třetímu.

Soutěžící na třetím úseku po převzetí štafety běží k přenosnému hasicímu přístroji, který přenesení k označenému místu s podložkou, na kterou ho postaví (hasicí přístroj nesmí spadnout) a v předávacím území předá štafetu čtvrtému soutěžícímu. Pokud PHP spadl před předáním štafety, může se soutěžící ve třetím úseku vrátit a znovu jej postavit.

Soutěžící na čtvrtém úseku po převzetí štafety běží k hadicím, které rozloží a spojí libovolným způsobem a v libovolném pořadí, jednu koncovku připojí k rozdělovači a na druhou koncovku připojí štafetovou proudnici. Koncovky musí být spojeny na všechny zuby a v průběhu plnění disciplíny se nesmí rozpojit. S napojenou proudnicí proběhne cílem. [16]

Obr. 10 – Schéma oválu štafety 4 x 60 m [16]

S koncem školního roku většinou končí i kroužek mladých hasičů. Pro děti je ještě jednou kolektivem vedoucích uspořádána soutěž v požárním útoku v rámci ukončení sezóny, kde si můžou požární útok vyzkoušet i samy rodiče nebo jsou pozvány přespolní družstva a děti tak měří síly mezi sebou, tentokrát už jenom pro zábavu.

3.3.2 Vzdělávací systém mladých hasičů

Je nutné si uvědomit, že hasiči ačkoliv se snaží především o požární výchovu, nejedná se o jedinou oblast, kterou dětem vštěpují. Pro nás bude v úvodu směrodatná právě protipožární výchova, která utváří vzdělávací systém mladých hasičů v rámci SH ČMS. Vzdělávací systém MH se dělí na tři části.

První část vzdělávání – odznaky odbornosti

Základním kamenem vzdělávacího systému je plnění odznaků odbornosti. Odznaky odbornosti se plní podle věku. Jedná se o vědomostní stránku vzdělávání, při které si děti osvojují znalosti z požární ochrany a na základě získaných znalostí pak plní tyto odznaky. V kategorii žáci nalézáme odznaky odbornosti: preventista junior, strojník junior, kronikář, cvičitel, velitel a instruktor. Dorost pak má odznaky stejné, ale již bez označení junior. Výchovný a vzdělávací obsah těchto odborností je následující:

Preventista – junior: měl by znát příčiny vzniku požáru, telefonní čísla tísňových volání, časté závady, které vedou k požáru, základy hoření. Aby dítě mohlo tento odznak získat, musí také nakreslit dva obrázky do soutěže Požární ochrana očima dětí.

Strojník – junior: je to předstupeň pro stupeň strojník. Děti musí zvládnout jednoduché hasební prostředky (voda, písek, sekera). Strojník také musí znát hasicí přístroje a jejich správné použití. Součástí vyžadovaných vědomostí je i znalost úlohy strojníka při zásahu.

Preventista: by měl znát to, co zná preventista – junior, ale navíc ještě by měl mít znalosti o komínech, tedy jejich základní části a údržbu. Měl by zvládat pravidla evakuace, tedy umět se chovat při krizových situacích. Měl by znát záchranný integrovaný systém.

Strojník: požadované znalosti: vědomosti z okruhu Strojník – Junior, nebo tento odznak vlastnit, dále druhy požární techniky, materiál a prostředky, které jsou potřeba při zásahu. Strojník také musí znát běžnou údržbu motorové stříkačky. Vyžadovanou znalostí jsou také optické signály požární ochrany (voda vpřed, voda stop, rozumím atd.)

Kronikář: by měl znát způsob, jak se do kroniky zapisuje, okruhy celoroční činnosti hry Plamen, historii hasičstva, místní historii hasičů a obce. Také musí znát základní strukturu SH ČMS a znát složení hasičů a jejich jména ve své obci.

Cvičitel: je nositelem odbornosti Preventista a Strojník. Musí zvládnout zorganizovat nástup kolektivu a podat hlášení. Vyžaduje se po něm znalost uzlů používaných v požární ochraně. A posledním požadavkem je znalost směrnic hry Plamen.

Velitel: pro získání této odbornosti musí mít uchazeč splněnou odbornost cvičitel, dále musí znát hlavní zásady při výjezdu jednotky k zásahu, základní činnosti v průběhu a po ukončení zásahu a znát nebezpečí, která při zásahu hrozí. Odbornost se získává po písemném testu a praktických zkouškách.

Instruktor: měl by ovládat základy pedagogiky a psychologie, měl by mít rozšířené znalosti hry Plamen. Dále by měla tato odbornost zvládat pravidla bezpečnosti práce při činnosti s dětmi, základy zdravotní péče a znát základní dokumentaci kolektivu. [17]

Druhá část vzdělávání – odznaky specializací

Druhou částí výchovy mladých hasičů je stránka dovednostní zaměřená více prakticky, ta směřuje u mladých hasičů k získávání odznaků specializací. Odznaky specializací se týkají pouze MH, dorostenci je neplní. Jedná se o tyto odznaky:

Zdravotník: zná zásady správné výživy, rizika návykových látek, umí ošetřit různá poranění, zná úlevové polohy souvisící s poskytováním první pomoci, postupy při improvizovaném odsunu zraněného, obsah zdravotnické brašny, zásady hygieny a ovládá obvazové techniky.

Spojka: umí Morseovu abecedu, českou hláskovací abecedu a ovládá signalizaci. Zná zvukové signály používané v ČR, ví jak se zachovat, když zazní a co znamenají.

Průzkumník: orientuje se podle mapy a zná topografické značky. Ví jak se vhodně obléci. Maskovat a pohybovat se v terénu. Ovládá nejméně 3 druhy tajného písma, určuje světové strany podle přírodních jevů. Zná 15 zvířat a 5 jejich stop. Dokáže přenocovat sám v přírodě.

Kuchař: zná 5 způsobů úpravy jídel doma i v přírodě, zná zásady správného stolování, zná způsoby obživy z přírodních zdrojů. V přírodě určí 10 druhů rostlin či keřů, které je možné použít k přípravě jídel, ovládá zásady hygieny.

Táborník: umí postavit stan, zacházet s nožem, sekerou a pilou. Ví, jak správně uložit věci v batohu, zná obsah krabičky poslední záchrany. Umí postavit 5 druhů ohnišť a zahladit po nich stopy. Poznává zvířata a dokáže o nich říci základní informace. Zná a umí použít pochodové značky.

Střelec: umí bezpečně zacházet se vzduchovkou a zná její údržbu, zasáhne 3x míčkem z 5 hodů cíl o průměru 3 m vzdálený 15 m. Při střelbě ze vzduchovky sestřelí vleže na vzdálenost 10 m z deseti ran alespoň 7 špalíčků, zná bezpečnostní předpisy při střelbě.

Kutil: umí si přišít knoflík a zalátat ponožku. Vyrobit nejméně tři modely (zbrojnice, techniky, ohniště ...). Umí zatlouct hřebík a zacházet s pilou. Dovede opravit samorost. Umí zabalit balíček a odeslat poštou.

Ajt'ák: Prokáže znalosti práce na PC, dokáže vysvětlit základní práci s PC, klávesové zkratky. Dokáže pracovat se základními programy a zpracuje v nich závěrečnou práci na dané téma.

Ekolog: Zná vodní toky a stavby, funkci ekosystémů a lesů, orientuje se v ochraně přírody.

Ekonom: Umí zapsat příjmy od členů kolektivu, vysvětlit, proč je nutné evidovat příjmy a výdaje, ví co to jsou prvotní a druhotné doklady jak vypadá paragon a zná jeho náležitosti. Ví jak vyplnit jednoduchý příjmový a výdajový doklad, vypsát poštovní poukázku typu „C“ a poslat peníze poštou. Zná zásady ochrany před odcizením a poškozením majetku.

Společník: Zná základní pravidla společenského chování a odpovídajícím způsobem jedná v rodině, v oddíle i ve společnosti. Umí uvítat hosty doma, v klubovně i na táboře, zná základní pravidla podávání pokrmů a nápojů. Zvládá základy společenských tanců a zná alespoň 5 společenských her. [18]

Třetí část vzdělávání – výkonnostní třídy

Poslední součástí vzdělávacího systému jsou výkonnostní třídy. Výkonnostní třída se určuje dle dosaženého času v disciplíně 60 m běhu s překážkami v případě MH a v případě dorostu se jedná o 100 m běhu s překážkami. Výkonnostní třídu plní vždy pouze jednotlivec na základě svého dobrovolného přihlášení. Měření výkonnosti mladých hasičů probíhá již na nižších stupních hry Plamen, u dorostu se výkonnost může plnit až na krajské úrovni.

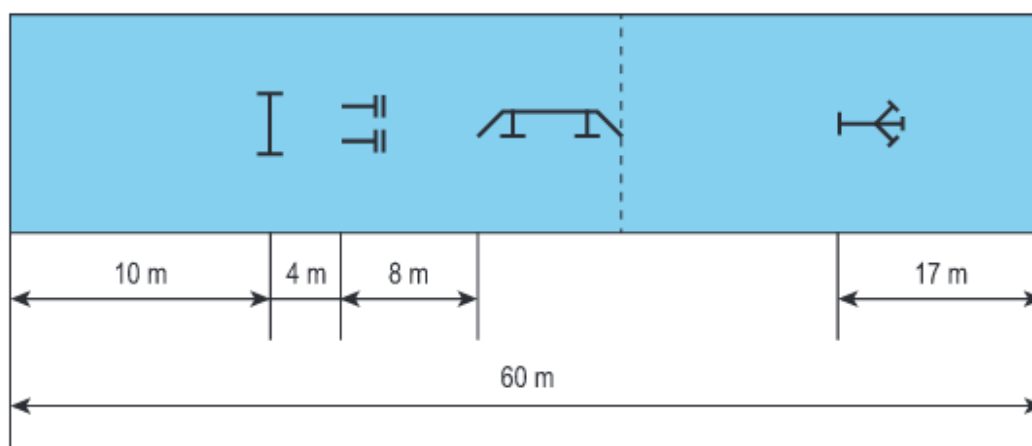
Tab. 1 – Výkonnostní třídy v běhu na 60 m s překážkami [16]

	Chlapci	Dívky
I. výkonnostní třída	13,50 s	14,50 s
II. výkonnostní třída	15,00 s	16,00 s
III. výkonnostní třída	16,50 s	17,50 s

Popis dráhy - ve vzdálenosti 10 m od startovní čáry je pro chlapce kategorie starší umístěna bariéra, pro dívky a závodníky kategorie mladší příčné břevno. 14 m od startovní čáry jsou ve směru běhu (obě dvě se rozvíjejí ve směru běhu) v kotoučích postaveny dvě hadice „C“ se spojkami libovolně natočenými. Mezi jejich zuby musí být prostor na proložení

archu papíru, koncovky se nesmějí dotýkat země. Hadice musí být svinut v kotouči, konce hadic nesmí být odmotány a koncovky nesmějí být položeny na zemi proti sobě. 22 m od startu je umístěna kladina, na konci sbíhavého můstku je vyznačena ohraničující čára. 17 m před cílovou čarou je postaven rozdělovač ventily nahoru, jeho natočení je libovolné. [16]

Provedení běhu - soutěžící je vybavený proudnicí (proudnice nesmí být nesena v ústech a musí s ní být překonány všechny překážky). Na signál startéra závodník vyběhne a libovolným způsobem překoná bariéru, resp. příčné břevno (kotoul letmo je zakázán). Spadneli proudnice při překonávání překážky před překážkou, musí se závodník vrátit. Z vyznačeného místa vezme dvě hadice „C“ v kotouči a přeběhne s nimi kladinu, rozvine hadice a spojí je. Kladina musí být překonána za ohraničující čarou. Hadice mohou být rozvinuty a spojeny kdekoli v úseku 14 až 60 m do startu. Zbývající koncovky připojí závodník v libovolném pořadí jednu na rozdělovač a druhou na proudnici. S připojenou proudnicí probíhá závodník cílem. [16]

Obr. 11 – Dráha běhu na 60 m s překážkami [16]

Toto byly tři základní pilíře vzdělávacího systému v rámci SH ČMS. Pro lepší přehlednost ještě znázornění viz. Tab. 2 a Tab. 3.

Z tabulek je vidno, že vzdělávací systém mladších hasičů je obdobný systému vzdělávání v případě dorostu. V Tab. 3 se také můžeme přesvědčit, že dorost má možnost se připravovat na funkci vedoucího mládeže a tato oblast je zahrnuta i do systému vzdělávání. Hasiči dobře vědí, proč tak činí, je to proto, že nejlépe se vedoucí vychovávají z řad vlastních mladých členů.

Tab. 2 - Vzdělávací systém dětí a mládeže SH ČMS pro věk 6 – 15 let [19]

6 – 15 let (hra Plamen)		
Plnění odznaků odbornosti	Plnění odznaků specializací	Výkonnostní třídy
Preventista – junior	Ajťák	I. třída
Strojník – junior	Ekolog	II. třída
Kronikář	Ekonom	III. třída
Preventista	Kuchař	
Strojník	Kutil	
Cvičitel	Průzkumník	
	Spojka	
	Společník	
	Sťepec	
	Táborník	
	Zdravotník	

Tab. 3 - Vzdělávací systém dětí a mládeže SH ČMS pro věk 14 – 18 let [19]

14 – 18 let (celoroční činnosti dorostu)			
Plnění odznaků odbornosti	Výkonnostní třídy	Vzdělávání vedoucích a instruktorů kolektivů mladých hasičů	
Preventista	I. třída	III. stupeň – minimum	Letní škola instruktorů
Strojník	II. třída	II. stupeň – vedoucí	
Kronikář	III. třída		
Cvičitel			
Instruktor			
Velitel			

3.3.3 Výsledky celoroční činnosti

Jednotlivé soutěže, úkoly, činnosti a pokusy jsou hodnoceny dle směrnic hry Plamen, popřípadě dle parametrů stanovených jednotlivými pořadajícími sbory a musí být provedeny podle popsaných náležitostí. V případě, že daný úkol soutěžící splní správně, je ohodnocen určitým počtem bodů, v opačném případě, buď nedostane body žádné, nebo mu jsou uděleny body trestné. U některých disciplín má soutěžící dva pokusy k jejich provedení. V takovém případě se počítá vždy lepší výsledek z pokusů. Je možné i pokus opakovat pokud se při jeho provádění objevila závada na nářadí poskytnuté pořadatelem, která znemožnila nebo ovlivnila výsledek pokusu.

Dobrý výsledek je odměnou nejen pro žáka, ale i pro jeho okolí. Je to doklad toho, že překonal překážky a obtíže, a že prokázal pozitivní vlastnosti, schopnosti a dovednosti. S dosahováním dobrých výsledků roste i úspěch, což je důležité pro každého člověka a zejména pak pro dítě. Dobrý výsledek a úspěch v činnosti je pak odměnou pro jednotlivce.

Každé dítě by mělo plnit úkoly přiměřené svému věku, dovednostem a schopnostem. Příliš snadný úspěch netěší a příliš náročný cíl znemožňuje dosažení úspěchu.

Každý člen mladých hasičů v SDH Ostrožská Lhota je vždy od vedoucích kolektivu na konci sezóny hodnocen kladně a vždy obdrží i nějakou tu odměnu v podobě medaile, diplomu nebo sladkosti. V průběhu sezóny jsou však hodnoceni za absolvování soutěže od pořadajících spolků a kladné hodnocení a nějaký ten pohár nebo medaili si musí vždy tvrdě vybojovat mezi konkurenčními družstvy. Ne vždy se jim to však podaří a pak je na vedoucích, aby své svěřence dokázali motivovat a povzbudit do další činnosti.

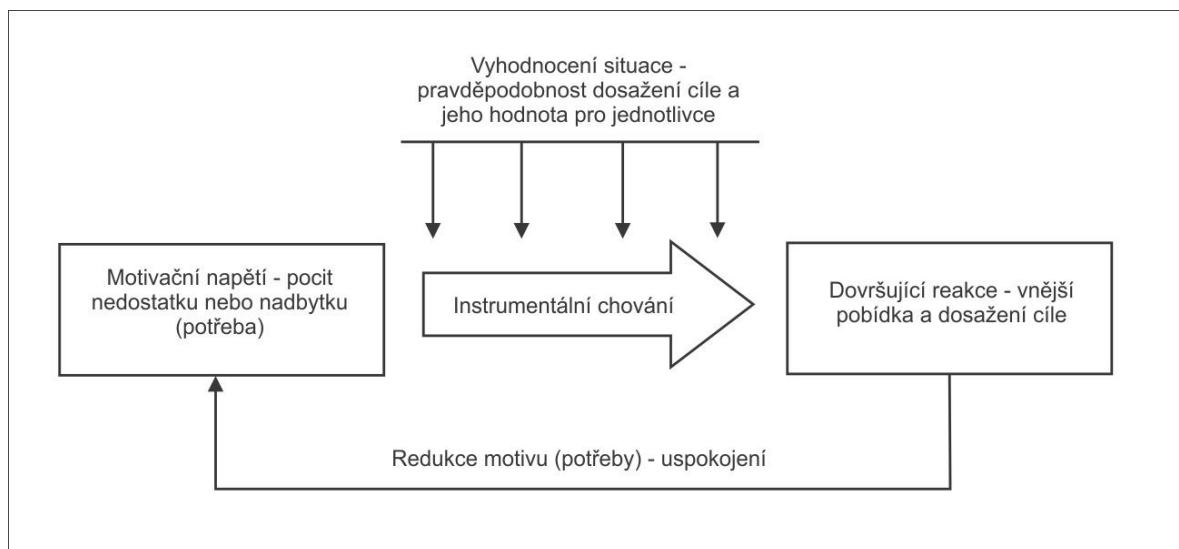
4 NOVÉ TRENDY VE VZDĚLÁVÁNÍ A EDUKAČNÍM PROCESU

Tato část je zaměřena na možnosti nalezení zefektivnění a zlepšení výuky mladých hasičů jak z pohledu dětí, tak z pohledu vedoucích.

4.1 Motivace

V dnešní době počítačů, mobilních telefonů a tabletů je umění motivovat děti ke sportovní aktivitě nebo jakékoli jiné činnosti, která nezahrnuje pozorování monitoru počítače nebo displeje telefonu, velkou výhodou. Pokud už se nám podaří dítě přimět ke sportu, hře, učení atd., je opravdu správně motivováno? To je celkem zajímavá otázka.

Motivace integruje psychickou a fyzickou aktivitu člověka směrem k vytyčenému cíli a vyjadřuje vnitřní touhu a ochotu vyvinout určité úsilí. Motorem je „vidina“ dosažení cíle. Cílů v životě můžeme mít mnoho, od soukromých, přes kariérní, po finanční apod. Obecné schéma motivace, vyjadřující princip, je zobrazeno na Obr. 12. [15]

Obr. 12 – Cyklické schéma motivace [15]

Na začátku stojí pocit nedostatku nebo nadbytku, který u člověka vyvolává jednání vedoucí k dosažení vytyčeného cíle. Jednání se projevuje v instrumentálním chování (člověku chybí k vykonání určité činnosti motivace, jinými slovy nemá důvod to dělat), které vede k dosažení cíle. Tentýž cíl může mít pro každého jedince odlišnou hodnotu. Jde o jeho subjektivní vnímání a chápání dosažení cíle. To redukuje výchozí motiv, nastane uspokojení

počáteční potřeby (nedostatek/nadbytek) a tím dochází k obnově psychické rovnováhy. [15]

Motivace k činnosti může být vnitřní nebo vnější, zjednodušeně řečeno „**bud' chci, nebo musím**“. Pro vlastní proces je výrazně cennější motivace vnitřní, protože pokud člověk chce něčeho dosáhnout, má výrazně větší šance na úspěch, než pokud to dělá z donucení. [5]

Vedoucí a trenéři jsou pravidelně proškolení a také musí skládat vědomostní zkoušky a jsou tak zařazeni do trenérských tříd. K tomu aby mohli vyučovat, trénovat a předávat vědomosti dětem, je samozřejmostí, aby tyto vědomosti ovládali. Naučit se nějaké texty a pak je odpřednášet dál, je věc jedna, ale zda to děláte dobře, je věc druhá. Umět správně motivovat děti a nadchnout je pro jakoukoli činnost a učení je významnou dovedností, ale taky velkou výzvou pro každého učitele, trenéra nebo vedoucího kolektivů.

Správná motivace může být jedna z metod jak docílit zlepšení procesu výuky a výcviku mladých hasičů. Proto by k pravidelným školením mělo být zahrnuto i školení motivačních dovedností. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy (MŠMT) nabízí akreditované kurzy pro širokou veřejnost, jímž jedním z kurzů je i **Motivační objektivní hodnocení, evaluace**. Obsahem kurzu je motivace, objektivní zásady hodnocení a jejich psychologické aspekty, zpětná vazba, formulování a zadávání cílů, evaluační techniky a jejich využití v praxi konkrétní organizace. Spravedlivý systém odstraňující konflikty při hodnocení, odstranění vlivu sympatie a antipatie.

4.2 Využití informačních technologií

Další možností, jak dosáhnout zlepšení ve výuce a výcviku mladých hasičů, je využití dnešních informačních technologií.

4.2.1 Interaktivní technologie

S novými technologiemi se vyvíjejí také výukové metody. Moderní vyučovací proces už zdaleka není jen o tom, že učitel přednáší a žáci pasivně, znučeně, poslouchají. Ke slovu se hlásí interaktivita. Z posluchačů se stávají zapojení aktéři, které učení opravdu baví. [20]

Zapojení technologií do výuky prohlubuje zájem žáků o studium, interaktivní výuka je mnohem více baví. Zkušenosti ukazují, že žáci se při interaktivním vyučování více snaží, lépe se chovají a mají větší pocit zodpovědnosti. Domácí příprava se navíc propojuje s výukou ve škole. Technologie ve výuce přibližují školní prostředí dnešnímu reálnému životu. [20]

Moderní výuka nemůže probíhat bez kvalitního obsahu. Digitální obsah si učitel může vytvořit sám díky SMART výukovému softwaru nebo využít již zpracované. Systém s odborně a didakticky připraveným vzdělávacím obsahem tak umožňuje kombinovat různé formy materiálů a rozšiřuje možnosti práce během vyučování, ale zároveň i doma při přípravě žáka. Žáci se učí informace třídit, organizovat, sdílet a pracovat s nimi. [20]

Je spousta interaktivních technologií, které se dají využít:

- dataprojektory,
- interaktivní tabule, stoly, podlahy,
- projekční plátna,
- interaktivní multimedialní učebnice

Z jedné takové interaktivní učebnice jsem čerpala i já, a to při přednášce v Mateřské škole v Ostrožské Lhotě, která je popsána v praktické části této bakalářské práce.

4.2.2 Video, jako zpětná vazba

Mladí hasiči se během roku zúčastňují spousty soutěží, při kterých dochází k daleko většímu množství chyb při plnění disciplíny nebo úkolu než při tréninku. Velkou zásluhu má na tom samozřejmě stres a nervozita, protože tady už jde o to, kdo bude nejlepší.

V těchto situacích by bylo vhodné využít video a natočit na kameru soutěžící družstvo. Následně po zhlédnutí videa, rozebrat jednotlivé části, identifikovat chyby, více se na ně zaměřit při trénincích a tyto chyby následně odstranit.

4.2.3 Simulátory

Pokud budeme mluvit o člověku, který nám oznámí, že ho bolí noha, a když chodí, tak kulhá, ale ve skutečnosti chodí naprosto normálně a plynule, řekneme o takovém člověku, že je to **simulant**. Tedy **simuluje** nemoc, stav, který ve skutečnosti neexistuje. Z jiného

pohledu nebo jiných oborů význam slova **simulace** chápeme jako napodobování dějů, procesů, jednání na oko, přetvářku. [21]

Simulátor můžeme tedy považovat za zařízení nebo počítač napodobující reálné chování fyzikální soustavy nebo stroje. [21]

V dnešní společnosti se simulátory využívají hojně v mnoha oborech, např. kosmonautice, sportu, stavebnictví, armádě, zdravotnictví a ve spoustě dalších. Také v oblasti hasičského povolání existuje spousta simulátorů, jako je simulace požárů. V tomto případě se spíše zaměříme na sportovní oblast, která je v rámci výuky a výcviku mladých hasičů prospěšnější z pohledu zdolávání sportovních soutěží.

Jedním z takových sportovních simulátorů je i multifunkční simulátor RealSports. Jde o světově první multifunkční systém, který simuluje několik her. Na tomto zařízení si můžete zahrát golf na 18 jamkovém hřišti, natrénovat hokej nebo fotbal. A mnoho dalšího, to vše na jednom zařízení. RealSports v současnosti nabízí 6 sportů (hokej, americký fotbal, golf, baseball, basketbal, fotbal) [22]

Tento simulátor má široké využití. Můžete ho používat pro zábavu, rekreaci nebo např. i pro základní trénink. Tento systém využívá 2-úrovňové snímání pohybujícího se objektu, které zachytí rychlost, směr, úhel a rotaci. Z těchto údajů vyhodnotí systém každý hod, odpal, kop či střelu. A míč pokračuje dále na plátně. [22]

Bohužel tato technologie má zatím nevýhodu v tom, že neobsahuje hasičský sport. Pokud by však existovala, mohla by být směřována například na trénování přesnosti sestřiku terčů, které je zapotřebí při požárním útoku.

Využití procesů vzdělávání, jak je popsáno v teoretické části, je pak možné implementovat i do praktické podoby.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 PROCES VÝUKY MLADÝCH HASIČŮ U SDH OSTROŽSKÁ LHOTA

5.1 Ukázka zásahu při hašení hořícího domečku

Čas od času, když jsou pořádány v obcích a městech různé akce jako výročí obce nebo města, výročí hasičů, dětský den nebo jakákoli jiná významná událost, předvádí členové jednotky sboru dobrovolných hasičů (dále jen JSDH) ukázky své zdatnosti a práce jako například hašení hořícího domu, vyprošťování zraněné osoby z hořícího havarovaného auta, slaňování z plošiny atd.

V souvislosti s touto bakalářskou prací byla provedena při dětském dnu také jedna z ukázek práce členů JSDH a to, hašení hořícího domečku. V tomto případě však s tím rozdílem, že danou ukázkou předváděli mladí hasiči, kteří však toto běžně neprovádějí.

Popis zásahu

Úkolem mladých hasičů bylo dopravení se na místo zásahu, zapojení a natažení vodního vedení ze zásahového vozidla a následné uhašení hořícího domečku.

Domeček byl vyroben z dřevěné konstrukce o rozměrech cca 1,5 x 1,0 x 1,5 m (v, š, h), obalen kartonovým papírem a vyplněn zbytky kartonového papíru a novinami pro snadnější zapálení.

- 1) K zapálení domečku došlo s předem domluvenou dospělou osobou.
- 2) V okamžiku viditelného náznaku hoření (kouře) vyrazilo zásahové vozidlo k místu požáru a zastavilo v odpovídající vzdálenosti.
- 3) Členové jednotky mladých hasičů v počtu 8 osob opustili zásahové vozidlo a zahájili natažení vodovodního vedení z vozidla (viz. Obr. 13 a Obr. 14).
- 4) Vodovodní vedení bylo sestaveno z 1 ks hadice B, 1 ks rozdělovače, 4 ks hadice C (2x pravý a 2x levý proud) a 2 ks proudnic (viz. Obr. 15).
- 5) Po zkompletování vodovodního vedení došlo k uhašení hořícího domečku (viz. Obr. 16).

Vzhledem k tomu, že některé úkony nebyly možné při ukázce provést mladými hasiči, byl z bezpečnostních důvodů celý zásah doplněn o 2 dospělé osoby – velitele JSDH a strojníka JSDH pro řízení a obsluhu zásahového vozidla.

Obr. 13 – Opuštění zásahového vozidla [13]

Obr. 14 – Zahájení natažení vodovodního vedení [13]

Obr. 15 – Zkompletování vodovodního vedení [13]

Obr. 16 – Uhašení hořícího domečku [13]

5.2 Přednáška a taktické cvičení v mateřské škole

V průběhu měsíce září 2017 byla pro děti z mateřské školy v Ostrožské Lhotě naplánována a provedena přednáška a taktické cvičení místních dobrovolných hasičů. Aby zátěž informací a událostí nebyla pro tak malé děti příliš velká, byla daná akce rozdělena do 2 dnů. 1. den byla provedena přednáška s obrázkovou prezentací (viz. PŘÍLOHA P I: Prezentace) a 2. den bylo provedeno taktické cvičení JSDH.

Při přednášce byly děti seznámeny s informacemi týkajících se mimořádných událostí, varování před nebezpečím, evakuací, tísňovým voláním a požáry. Taktické cvičení bylo pak zaměřeno na prověření postupů při zásahu u požáru v objektu mateřské školy, evakua-

ci zraněných osob, prověření věcných prostředků, techniky a vybavenosti ochrannými pomůckami jednotky požární ochrany (JPO) a seznámení jednotky s objektem (viz. PŘÍLOHA P II: Plán taktického cvičení).

5.2.1 Den první - přednáška

Prezentace byla naplánována a provedena mezi 9 a 10 hodinou ranní, tak aby děti byly plny sil a mohly se tak lépe soustředit na výklad. Celá prezentace byla také doplněna o různé dotazy jak na děti, tak i paní učitelky, hrami a úkoly, aby byl výklad obohacen i o něco zajímavějšího než jen nudné mluvené slovo. Udržet pozornost, tak malých dětí celou hodinu na mluvené slovo, je totiž velmi náročné.

Úvodem se prezentující představili a hned na začátek, aby byla prověřena pozornost a znalost posluchačů, jim byla položena otázka, zda poznají, kdo za nimi vlastně přišel a zda dokáží rozpoznat hasiče, policisty a záchranáře podle jejich oblečení.

Mimořádné události

Dále pak následoval výklad o **mimořádných událostech**. Zde bylo sděleno, že se v životě můžeme setkat se situacemi, při kterých je ohrožen lidský život, zdraví, majetek nebo životní prostředí. Některé mimořádné události jsou způsobeny přírodními živly a na mnoha mimořádných událostech se podílí člověk sám svým chováním.

Zde byl zadán další úkol – děti měly poznat co znázorňují jednotlivé obrázky (lavina, mrazy, sucho, povodně, lesní požár) a pak správně určit, zda situace na obrázku je či není mimořádnou událostí. [13][23]

Varování před nebezpečím

Tato část byla zaměřena na to, jakým způsobem se lidé dozvědí o tom, že se stala mimořádná událost a dále jak postupovat, když uslyší varovný signál. [13][23]

Lidé jsou **varováni** několika způsoby: sirénou, sdělovacími prostředky (televize, rádio, internet, noviny), místní rozhlas nebo mobilním tlapačem. [13][23]

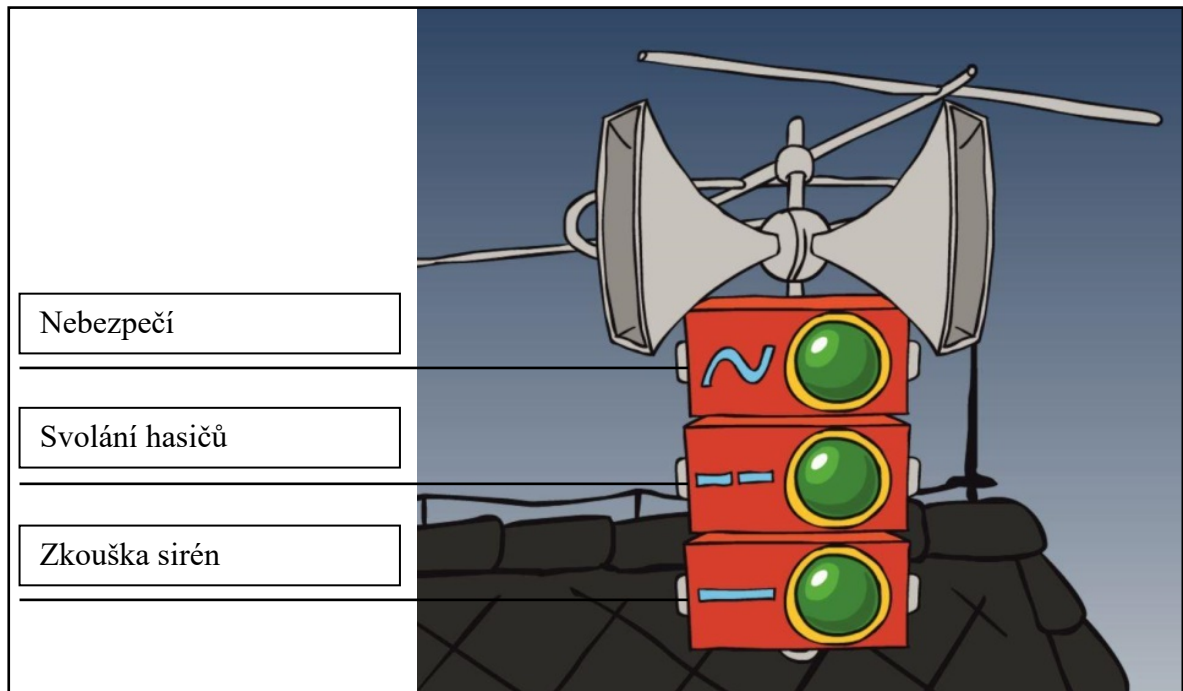

Obr. 17 – Způsoby varování před nebezpečím [13][23]

Jedním ze způsobů varování je i **siréna**. Ta však nezní jenom v případě vzniku nějaké mimořádné události.

- 1) Pokud vznikne určité **nebezpečí**, zní siréna **kolísavým tónem 140 sekund** a může znít i 3x za sebou s přestávkou 3 minut.
- 2) Dále pak siréna vyhláší **požární poplach** hasičům. V tomto případě zní **přerušovaně po dobu 1 minuty**.
- 3) Každou první středu v měsíci ve 12:00 hod po celé České republice probíhá **zkouška sirén**. Zde zní tón sirény **140 sekund nepřerušovaně**.

Úkolem dětí bylo po poslechu jednotlivých tónů znázornit čarou na papír tón sirény nebo lépe řečeno, kdyby měly možnost tímto způsobem znázornit tón sirény, který ze tří vyobrazení by představoval jednotlivé tóny viz. Obr. 18. [13][23]

Obr. 18 – Grafické vyobrazení tónu sirény [13][23]

Jak postupovat v případě, že bude znít varovný signál a děti neví, co se stalo?

Pokud budou s dospělou osobou:

- postupovat podle pokynů dospělých.

Pokud budou samy:

- okamžitě se schovat do jakékoliv nejbližší budovy (obchod, úřad, knihovna ...),
- jsou-li v budově, neodcházet z ní,
- jsou-li doma, zapnout rádio, televizi, aby se dozvěděly více informací,
- dát o sobě vědět nějakému dospělému (rodičům, příbuzným, sousedům),
- poslouchat co hlásí policie, hasiči nebo místní rozhlas.

Naopak při povodni je potřeba ohrožené místo co nejrychleji opustit. [13][23]

Evakuace

Další část prezentace zahrnovala informace o **evakuaci**. Že jde o organizované přemístění osob, zvířat nebo věcí z ohroženého místa do místa bezpečí. Při evakuaci je potřeba se řídit pokyny dospělých a to nejlépe hasičů, policie nebo zdravotníků. Nastávají i situace, kdy lidé těchto informací neuposlechnou a následně dochází k chaosu, zhoršení situace a někdy i zraněním nebo úmrtím. Mimořádná událost, při které je nutná evakuace může nastat kdekoliv – doma, v kině, ve škole, na táboře [13][23]

V případě **evakuace školy** například při požáru, výhružce uložení bomby atd., se veškeré informace a co v dané situaci dělat, děti dozví od svých učitelů nebo ze školního rozhlasu. Pokud jsou samy, měly by se co nejrychleji vrátit do své třídy a opustit školu společně s ostatními žáky a svým učitelem. Jen v takovém případě mají vyučující celkový přehled o tom, zda jim některý žák nechybí. [13][23]

Součástí následujícího úkolu spojeného s evakuací školy, bylo nalezení jednotlivých evakuačních značení, které jsou po škole rozmístěny.

Při evakuaci bylo také zmíněno **evakuační zavazadlo**, které by mělo být připraveno pro případ mimořádné události. Do zavazadla patří: pitná voda (v plastové láhvi), konzervy, zabalený chléb, miska s příborem, ostrý nůž, hygienické potřeby, spací pytel nebo deka, náhradní oblečení a obuv, rádio a baterky, kapesní svítilna, důležité doklady, peníze, léky, ale může být také doplněna o sušenky nebo čokoládu pro dodání energie, v dnešní době mobilní telefon a nabíječku nebo zábavnou hru a knihu pro dlouhou chvíli. [13][23]

Tísňová volání

V nebezpečných situacích je vždy důležité umět přivolat pomoc hasičů, policistů či zdravotníků. Proto bylo důležité oznámit, která čísla uvedeným záchranným skupinám patří. Telefonní číslo na **hasiče je 150, na záchranáře 155, policii 158 a tísňovou linku 112**. V těchto případech si kolikrát i dospělí pletou jednotlivá čísla, proto existuje pěkná pomůcka pro lepší zapamatování. Jednotlivá koncová čísla si můžeme představit jako:

- 0 - smotanou hadici hasičů,
- 5 - kolečkové křeslo zdravotníků,
- 8 - pouta policistů. [13][23]

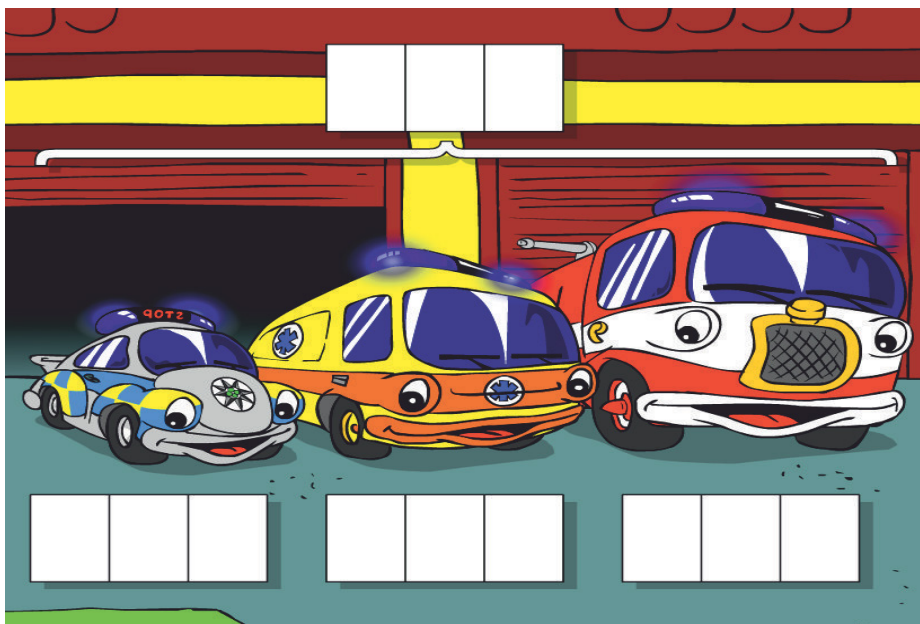
Veškeré tyto jednotky jsou navzájem propojené, proto až tak nezáleží, na které z uvedených čísel děti zavolají, pokud si vzpomenou alespoň na jedno. Záchranáři si mezi sebou informace vymění. Důležité je však, pokud už volají, říci do telefonu:

- kdo volá,
- co se stalo,
- kde a kdy se to stalo,
- kolik lidí je ohroženo,
- nezavěšovat telefon jako první, kdyby se chtěli záchranáři ještě na něco zeptat.

[13][23]

Hlavně byly při prezentaci upozorněny na to, že se na tato čísla nikdy nevolá zbytečně, protože každé volání je dohledatelné a za zlomyslné volání může být volající potrestán pokutou až 100.000,-- Kč a může být řešeno i jako trestný čin. [13][23]

K Obr. 19 měly děti správně sestavit z jednotlivých číslic telefonní čísla tísňových linek. [13][23]

Obr. 19 – Kvíz správnosti telefonních čísel tísňových linek [13][23]

Požáry

Poslední část prezentace se věnovala požárům, požáru v lese, požáru v budově a co v takových situacích dělat. [13][23]

Aby nezhálely ani vyučující paní učitelky, byla jim položena otázka, zda znají přísloví „**Oheň je dobrý sluha, ale zlý pán**“ a zda by toto přísloví dokázaly vysvětlit. S tímto úkolem se samozřejmě vypořádaly na jedničku a vysvětlily dětem, že oheň musíme mít vždy pod kontrolou, protože v opačném případě by z malého ohýnku mohl vzniknout velký požár. [13][23]

Požár může vzniknout neopatrným zacházením lidí s ohněm, technickou poruchou nebo havárií, kterou zaviní člověk (v dopravě, doma, v přírodě), jako důsledek některých přírodních katastrof (bouřka, výbuch sopky, dlouhodobé sucho ...) nebo úmyslným zapálením, které je trestné. Nebezpečí požáru hrozí kdekoliv a kdykoliv (při neopatrném zacházení se zápalkami, při vypalování suché trávy, při odhození nedopalku cigarety atd.). [13][23]

Velmi nebezpečné jsou **lesní požáry** v období sucha. Zde k zapálení stačí i malá jiskřička, a pokud k tomu ještě fouká vítr, tak se tento požár dokáže šířit velmi velkou rychlostí. V případě, že někdo zpozoruje nebo se vyskytne v blízkosti takového požáru, urychleně musí utíkat do bezpečné vzdálenosti a okamžitě informovat dospělé nebo rovnou zavolat hasiče. [13][23]

Obr. 20 – Lesní požár [13][23]

Posledním zadáním úkolu pro děti v rámci prezentace bylo na zobrazovaném obrázku vyhledat všechny lidi, kteří svým chováním můžou způsobit lesní požár (viz. Obr. 21). [13][23]

Obr. 21 – Lidé způsobující svým chováním lesní požár [13][23]

Tento úkol děti trošičku potrápil. Správně označily všechny osoby v horní části obrázku, ale problém jim dělala spodní část, kde dlouho hledaly postavu v klobouku s hráběmi vy-
palující trávu.

V souvislosti s požáry byl zmíněn lesní požár, proto nesměl chybět ani **požár budovy**. Ty jsou ještě nebezpečnější, protože pokud se někdo dostane blízko k otevřenému ohni, může na něm chytnout oblečení. Nebo kouřem, který se hromadí v místnosti, je možné se udusit. [13][23]

Pokud už nastane situace, že dojde k požáru a někdo je uvnitř budovy, měl by se držet následujících zásad:

- držet se při zemi, protože kouř stoupá vzhůru,
- ústa a nos si zakrýt látkou nejlépe navlhčenou,
- nikdy neotvírat dveře od místnosti, ve které se osoba nachází, jsou-li klika nebo samotné dveře na dotek horké,
- snažit se dveře utěsnit dekou nebo oblečením, nejlépe mokrým,
- v žádném případě se neschovávat do skříně nebo pod postel, hasiči by je nemuseli najít,
- dostat se k oknu a otevřít jej,
- do okna vyvěsit ručník, prostěradlo nebo část oděvu, které by na uvězněnou osobu upozornilo z důvodu ztráty hlasu nebo vědomí,
- upozornit na sebe voláním „HOŘÍ“, a to i v případě, že již byli zavoláni hasiči, protože u nižších domů by mohl někdo přistavit žebřík. [13][23]

Poslední slova prezentace se věnovaly situaci, kdy dojde ke vznícení oděvu a v daném okamžiku není po ruce dostatečné množství vody k uhašení.

- 1) **ZASTAV SE!** – neutíkej, během či chůzí se může oheň ještě více rozšířit,
- 2) **LEHNI SI!** – okamžitě si lehni na zem a pro ochranu obličeje si ho zakryj dlaněmi, ale jen pokud vám nehoří rukávy,
- 3) **KUTÁLEJ SE!** – válej se ze strany na stranu, dokud plameny neuhasnou.

Je-li po ruce deka nebo nějaká jiná vhodná textilie a další osoba, může ji také použít k uhašení hořícího oděvu. [13][23]

Všem posluchačům a hlavně dětem bylo na závěr poděkováno za jejich pozornost a výdrž při výkladu a na památku jim byly předány drobné předměty v podobě omalováněk, obrázků a náramků svítících ve tmě s nápisem hasiči. Přednášející se dětmi pro tento den rozloučili, ale ne na dlouho. Hned druhý den mateřskou školu navštívili znovu.

Prezentace se běžně provádí na vlastní žádost mateřských, základních nebo středních škol nebo mohou danou problematiku učitelé přednášet i sami. Stačí jim k tomu se pouze zaregistrovat na stránkách www.zachranny-kruh.cz. Zde jsou velmi pěkně zpracována různá témata (např. dopravní bezpečnost, terorismus, povodně a spousta dalších), ze kterých jsem čerpala i já.

Tato prezentace byla provedena v souvislosti s tématem zadané bakalářské práce v mateřské škole z toho důvodu, že veškeré odpřednášené části jsou úzce spojeny s hasiči a měly by je znát nejenom děti navštěvující hasičský kroužek, ale všechny děti.

5.2.2 Den druhý – taktické cvičení

Druhým dnem navazovalo na prezentaci taktické cvičení, při kterém si učitelé a děti vyzkoušeli evakuaci z hořící budovy a následné oznámení požáru hasičům. Byla vybrána 1 dospělá osoba, která představovala zraněnou osobu v bezvědomí a 2 děti, které zůstaly uvnitř hořící budovy. Díky paní zástupkyni ředitele, která byla velmi „zapálená“ pro autentičnost okamžiku, dokonce došlo i k podpálení skutečného ohně v prostorách budovy.

Vše bylo připraveno, takže cvičení mohlo začít.

Obr. 22 – Oheň v budově [13]

Obr. 23 – Zraněná osoba [13]

Průběh cvičení

„*Hoří, hoří*“ volala paní zástupkyně a ihned svolávala děti k evakuaci. Ty pak všechny opouští prostory mateřské školy a shromažďují se před budovou v bezpečné vzdálenosti od požáru.

Následně je provedena kontrola a přepočet všech dospělých osob a dětí vyskytujících se v kritický okamžik v budově. Výsledkem je zjištění, že chybí 1 dospělá osoba a 2 děti ze třídy Motýlků.

Dochází k oznámení požáru hasičům. Přesně tak jak byli všichni seznámeni předchozí den v přednášce o postupech při tísňovém volání, byly nahlášeny informace o tom:

- kdo volá,
- co se stalo,
- kde se to stalo,
- a kolik je ohrožených osob.

Na základě podaných informací vyrazí jednotka hasičů k zásahu.

Obr. 24 – Příjezd hasičského zásahového vozidla [13]

Po příjezdu na místo zásahu se velitel jednotky dotazuje paní zástupkyně na doplňující informace a pak vydává rozkaz k zabezpečení místa zásahu, prohledání budovy, evakuaci osob a uhašení ohně. Je vytvořena dvojice, která plní rozkaz velitele a prohledává jednotlivé místnosti budovy. Současně s průzkumem je nataženo vedení pomocí nezavodněných hadic typu C dovnitř budovy a jsou zajištěny vodní zdroje pro doplňování vody do CAS z místní hydrantové sítě.

Jako první je nalezena dospělá osoba v blízkosti centra požáru (viz. Obr. 26) a vyvedena ven k ošetření. Jako druhé jsou nalezeny 2 schované děti v sousední místnosti a opět vyneseny hasiči ven k ošetření. Celý zásah je ukončen likvidací požáru a průzkumem zbývajících prostor budovy. Jsou odvětrávány prostory školky z důvodu rozšíření kouře v celé horní části budovy a jednotka je seznámena s areálem MŠ, lokalitou vodních zdrojů a nebezpečími a nedostatky, které v budově hrozí.

Obr. 25 – Průzkum budovy mateřské školy [13]

Obr. 26 – Evakuace nalezené dospělé osoby [13]

Obr. 27 – Evakuace nalezených dětí [13]

Pokud by se v této situaci jednalo o ostrý zásah, je povinností hasičů prohledat každou skulinu, protože stejně tak jako dospělá osoba se při nějaké krizi může dostat do stresu a začít zmatkovat, tak u dětí to platí dvojnásob. Ty se zpravidla bojí natolik, že se schovají například do skříně a tím pádem je pro hasiče hodně složité ukryté děti najít.

Tento postup byl demonstrován i v případě tohoto cvičení, aby členové JSDH byly do budoucna na takovou situaci připraveni.

Na konci celé naplánované akce si všechny děti ještě mohly vyzkoušet stříkání z vysokotlaku cisternové automobilní stříkačky, prozkoumaly a prolezly zásahové auto a vyfotily se se všemi zasahujícími členy jednotky.

Obr. 28 - Hašení vysokotlakem [13]

Obr. 29 – Společné foto dětí s jednotkou SDH [13]

5.3 Exkurze na stanici HZS ve Zlíně

Dne 28. října 2017 byla pro hasičské děti uspořádána exkurze na požární stanici Hasičského záchranného sboru (HZS) ve Zlíně. Požární stanice ve Zlíně je krajskou stanicí Integrovaného záchranného systému (IZS) pro Zlínský kraj.

Po příchodu byli všichni návštěvníci přivítáni a na úvod seznámeni s obsahem a průběhem exkurze (jakým způsobem fungují profesionální hasiči ve Zlíně, jaké mají vybavení a techniku, jak probíhají zásahy a co dělají, když zrovna žádný zásah neprobíhá).

Stanice ve Zlíně je největší centrální stanicí pro Zlínský kraj, kde se v pravidelných intervalech střídají 3 zásahové skupiny podle přesně stanoveného rozpisu.

Rozpisy obsahují:

- skupinu, která má ten daný den službu,
- kdo má dovolenou nebo je nemocný,
- posádky jednotlivých aut.

Obr. 30 – Rozpisová tabule [13]

Vyhlášení poplachu

Při **vyhlášení poplachu** se rozsvítí světelná tabule, rozezní se poplachová melodie a hlasová informuje o druhu poplachu - co se tam stalo, kde se daná situace stala, kdo ji nahlásil, které auto bude vyjíždět a na jaký problém se hasiči mají připravit. Tyto informace přijímá operační důstojník na tísňové lince, které zadá do systému a ten následně automaticky vy-

hlašuje poplach. Vše se řídí podle druhu vyhlášeného poplachu (dopravní nehoda, požár, likvidace chemické látky, likvidace padlých stromů po vichřici ...).

Posádky jednotlivých vozidel se skládají vždy z velitele vozu, strojníka a hasičů, které se pokaždé na jednotlivých vozidlech mění, aby nebyly pořád na jednom stejném. Každý hasič má určitou odbornost. Strojník je jediný, který může obsluhovat hasičské vozidlo, i z toho důvodu se posádky na vozidlech střídají, aby měl strojník zažité jednotlivé druhy vozidel určené pro daný typ zásahu.

Jakmile **zazní poplach**, hasiči jsou povinni do 2 minut vyjet k zásahu. Mezitím musí stihnout doběhnout do šatny z jakéhokoliv místa na stanici, kde mají nachystané zásahové oblečení a popřípadě s sebou vzít další potřebnou výstroj dle daného druhu zásahu. Např. při zásahu na vodě, se jednotka obléká do speciálních „suchých obleků“ + berou s sebou nafukovací člun.

Zásadní je spolupráce s operačním střediskem, které nejen že předává veškeré informace o vzniklé události, ale také udává výjezdové jednotce trasu, kterou mají jet a která by měla být z časového hlediska nejkratší. Hasiči jsou povinni znát všechny ulice města. Velitel zásahu má právo změnit trasu jízdy k zásahu zadanou operačním střediskem, je to však na jeho vlastní zodpovědnost.

Výjezdová technika

Největší počet výjezdů (90 – 95%) zabezpečují 3 prvovýjezdové auta. Ostatní auta jsou zařazena do speciální techniky, kde jsou jednotliví hasiči přidělováni k základní technice a další např. k výškové technice. Pokud se jedná o výjezd k úniku nebezpečných chemických látek, vyjíždí vždy prvovýjezdové auto + chemický automobil.

Jednotlivé druhy zásahových automobilů jsou taktéž vybaveny podle druhu zásahu - **chemický automobil** obsahuje chemický oblek, různé druhy sorbentů např. na zasypávání uniklých látek K požárům vyjíždí **cisternový automobil**, který obsahuje 4 kubíky vody, nebo pokud se jedná o větší požár může vyjíždět i speciální velkokapacitní cisterna. Při zásahu rozpadlé budovy bývá použit zase **technický kontejner**, který obsahuje vybavení pro stabilizaci výkopů nebo vyprošťovací vybavení.

Obr. 31 – Výjezdová technika [13]

Jedním z druhu automobilu, který mohou hasiči použít při zásahu je i autobus. Ten se využívá hlavně při požárech bytových domů v noci v zimě, kdy nájemníci utečou před plameny pouze v pyžamech a papučích. V autobusu se můžou ukrýt a je jim poskytnuta i psychologická péče.

Obr. 32 – Zásahový autobus [13]

Speciální vybavení

Dopravní nehody tvoří 1/3 veškeré práce hasičů, při kterých se nejčastěji využívají **hydraulické nůžky** k přestřihnutí sloupku auta, rozstříhání dveří nebo kapoty, odstranění volantu. Dále je možné tyto nůžky využít i k sevření trubky unikajícího plynu, ovšem pouze

s ručním pohonem, aby nevznikla jiskra k zapálení plynu. Nůžky pracují s tlakem 730 atmosfér.

Při práci s hydraulickými nůžkami nebo i při dopravní nehodě samotné může vzniknou spousta ostrých a nebezpečných hran, které mohou zaklíněného člověka nebo i zasahujícího hasiče jakkoliv poranit. Proto další pomůckou při práci hasičů je **speciální návlek**, který se umísťuje na taková místa a **ochranný štít**, který se umísťuje mezi nůžky a zachraňovaného.

Hodně velkým problémem při zásahu u dopravní nehody jsou nevystřelené airbagy. Proto se v těchto situacích používá další speciální pomůcka, která se umístí na volant automobilu a tím zabrání vystřelení airbagu a následného poranění nebo i smrti řidiče. Jako první v pořadí musí vždy hasiči odpojit autobaterii, aby nedošlo k přeskočení jiskry a tím například k zapálení unikajícího benzínu. Nejdůležitější je vždy bezpečnost a pak přichází na řadu vyprošťování uvězněných osob.

Další pomůcka **polštář/zvedací vak**, který slouží k nadzvednutí auta nebo jakékoli suti pod kterou je uvězněný člověk. Dá se také použít při srážce dvou automobilů, které nejdou od sebe oddělit. Vak se vloží mezi auta a při nafouknutí se pak oddělí od sebe. Tento vak je možné nafouknout z tlakové láhve, která je používána spolu s dýchacím přístrojem. Je možné ho zkroutit a vložit i tam kde je málo místa. Tyto polštáře jsou v různých velikostech. Menší provedení vaku se používá například při zabouchnutých dveřích automobilu, ve kterém zůstalo dítě nebo pes. Vak se vloží mezi dveře a rám auta a nafouknutím se vytvoří skulina, kterou se protáhne drát, a dveře se otevrou. Tohle ovšem nejde použít u nových aut, kde je vše řízeno elektronikou.

Specializace hasičů

Při zásazích se nejedná jenom o dopravní nehody nebo požáry, ale hasiči zasahují také u situacích, které se nevyskytují zase až tak často. Může se jednat například o vyprošťování uvíznutého nebo spadlého horolezce, spadlé zvíře nebo dítě do studny, zkolabovaného jeřábníka na jeřábu, což jsou vše hůře přístupná místa. Z toho důvodu jsou někteří hasiči speciálně školeni a cvičeni na **horolezectví**.

Další specializací může být **chemik** nebo **paramedik**, což je jakoby malý lékař na vozidle poskytující první pomoc.

Do specializace patří i **strojník** vozidla, který dopraví celou posádku k zásahu a dále již „aktivně“ nezasahuje, ale obsluhuje strojní část automobilu (čerpadlo pro dopravu vody do hadic). Strojník si musí umět spočítat, pod jak velkým tlakem může uvolnit kolegům vodu z cisterny do hadic, protože je velký rozdíl, jestli hasič na proudu hasí plameny 10 m od vozidla nebo je v 7 patře paneláku. To stejné platí i u výškové techniky. Strojník musí vědět, jak velké zatížení může mít na podsadě, kterou zvedá do výšky, jaký může mít náklon, jaký může mít výsuv, kolik může dát lidí do koše

Co dělají hasiči, když nehoří

Před 7 hodinou **ráno je předání směny**, velitelé a strojníci si předají informace o tom, co se použilo za vybavení, které auta byly na výjezdu, co je potřeba ten den udělat. Přebere se technika a zkontroluje, že veškeré věci jsou tam, kde mají být. Provede se zkouška radiostanic, vysílaček, zda všem svítí baterky, tak aby byla 100% jistota, že je všechno v pořádku.

Poté se **dopoledne provádí různé opravy a údržby** na technice a vozidlech, popřípadě i stavební úpravy požární stanice nebo na dvoře. **Odpoledne se provádí školení a výcvik**, na každý den je vypsáno nějaké téma na školení jak teoretické, tak praktické. První se dané téma přednese na učebně a poté se prakticky zkouší na dvoře, kde jsou sestaveny různé modelové situace. K některým druhům zásahů se vyjíždí pouze jednou za rok, proto se musí pravidelně školit a procvičovat, aby hasiči věděli, jak v takové situaci postupovat.

Dále následuje fyzická příprava. Každý hasič musí strávit minimálně 2 hodiny touto přípravou jakýmkoliv způsobem – může hrát fotbal, nohejbal, může použít lezeckou stěnu nebo posilovnu. **Večer už mají hasiči od povinných aktivit klid** a oficiálně od 23:00 hod do 6:00 hod můžou spát. Tato doba ovšem není placená. Placená je pouze pohotovostní doba a doba strávená na zásahu. V České republice pracuje hasič 24 hodin a pak má den volno. V jiných zemích např. v USA pracují hasiči i 3 dny a pak mají týden volno.

Výcvikový dvůr

Poslední částí exkurze byl výcvikový dvůr. Zde hasiči cvičí modelové situace určitých druhů zásahů. Dvůr je rozdělen do několika částí. V každé části je postaven model jednotlivého druhu mimořádné události – dopravní nehoda, únik nebezpečné chemické látky (viz. Obr. 33), požár budovy, uvízní lyžaři na sedačkové lanovce, zhroutilá budova

Obr. 33 – Model nádrže na nebezpečnou chemickou látku [13]

Na závěr celé exkurze se přednášející rozloučili a poděkovali všem dětem a ostatním zúčastněným za pozornost. Konečnou tečkou pak bylo společné foto.

Obr. 34 – Společné foto s přednášejícími hasiči [13]

S prací dobrovolných hasičů při požáru byly děti seznámeny v taktickém cvičení a nyní získaly informace, jak fungují profesionální hasiči. Samy si tak mohly udělat obrázek o tom, jak moc je práce hasičů důležitá a nepostradatelná a co to vlastně ve skutečnosti znamená být **hasič**.

ZÁVĚR

V bakalářské práci je obecně popsán proces, jeho aspekty, úrovně a činnosti, způsoby a metody práce s mladými hasiči dnes, ale také jejich vývoj od prvotního vzniku hasičských sborů, dále pak jsou vysvětleny cíle a požadavky v rámci Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska a následně bakalářská práce pojednává o procesech výuky mladých hasičů u Sboru dobrovolných hasičů v Ostrožské Lhotě.

Všechny tyto teoretické postupy byly následně implementovány do praktické části. Ta se věnovala ukázce zásahu hašení hořícího domečku, kterou měli možnost si děti vyzkoušet a tím tak zjistit v modelové podobě, jaké by to bylo ve skutečnosti při hašení požáru. Dále pak byly dětem v mateřské škole v Ostrožské Lhotě odpřednášeny informace o mimořádných událostech, varování před těmito událostmi a jak se v takových situacích chovat. Následně jim bylo předvedeno taktické cvičení, kde si mohly přímo vyzkoušet jak postupovat při evakuaci a podívat se na práci dobrovolných hasičů při zásahu u požáru budovy. Poslední část se věnovala návštěvě a exkurzi hasičské stanice ve Zlíně, kde se děti dozvěděli něco o práci profesionálních hasičů o jejich technice a vybavení a co všechno dělají, když právě nevyjíždí k zásahu.

Z celkového pohledu můžeme tedy říci, že hasiči mají poměrně propracovaný systém motivace mládeže, dokážou stanovit dílčí cíle, kterých by měla v průběhu roku mládež dosáhnout a dokázali také velmi vhodně zkombinovat zábavu se vzděláním a sportem.

Vzhledem k tomu, že kroužek mladých hasičů je považován za volnočasovou aktivitu, můžeme tím konstatovat, že tento volný čas je atraktivně zužitkován k rozvoji osobnosti, psychiky a dovedností dítěte a sociálních vztahů. Efektivní využití volného času obzvláště u dětí je velmi důležité, protože děti ještě nejsou schopny určit si priority a činnosti, které jsou pro ně přínosné, vhodné a důležité.

Tato práce pro mě měla i osobní charakter, protože ve spojení s ní, jsem si zavzpomínala na svá mladá léta, kdy i já jsem byla ještě mladým hasičem a připravovala se na plnění různých disciplín. Práce mých vedoucích ve mně zanechala značné „pozitivní“ stopy a hodnoty a proto se hasičské problematice věnuji dodnes.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] *Proces* [online]. 2014 [cit. 2017-07-29]. Dostupné z: <https://managementmania.com/cs/proces>
- [2] *Co je proces?* [online]. [cit. 2017-07-29]. Dostupné z: http://www.tovia.cz/blog/co_je_proces
- [3] ZAHRADNÍK, David a Pavel KORVAS, *Základy sportovního tréninku* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2017 [cit. 2017-07-29]. ISBN 978-80-210-5890-3. Dostupné také z: <https://publi.cz/books/51/index.html?secured=false#cover>
- [4] TUŽILOVÁ, Petra. *Obecná didaktika* [online]. 2013 [cit. 2017-07-26]. Dostupné z: <http://www.nidv.cz/cs/download/pzus/materialy/Obecna-didaktika.pdf>
- [5] SVOBODOVÁ, Eva. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-807367-774-9
- [6] SOKOL, Jan, a kol. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice: Bílá kniha* [online]. Praha: Tauris, 2001 [cit. 2002-12-04]. ISBN 80-211-0372-8. Dostupné také z: <http://www.msmt.cz/dokumenty/bila-kniha-narodni-program-rozvoje-vzdelavani-v-ceske-republice-formuje-vladni-strategii-v-oblasti-vzdelavani-strategie-odrazi-celospolecenske-zajmy-a-dava-konkretni-podnety-k-praci-skol>
- [7] *Počátky hasičství* [online]. [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <http://www.hasicsketradice.cz/historie-3>
- [8] *HISTORIE HASIČSKÝCH SBORŮ NA NAŠEM ÚZEMÍ Více zde:* <http://www.sdhprahamiskovice.cz/news/historie-hasicskych-sboru-na-nasem-uzemi/> [online]. [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <http://www.sdhprahamiskovice.cz/news/historie-hasicskych-sboru-na-nasem-uzemi/>
- [9] *Ferdinand Leitenberger* [online]. In: . [cit. 2018-01-09]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Leitenbergerov%C3%A9#/media/File:FerdLeitenberger.jpg>
- [10] *Historie hasičského mládí* [online]. [cit. 2017-07-27]. Dostupné z: <http://web.quick.cz/aalerej/hist%20mladi.htm>

- [11] SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZKA. *Směrnice činnosti s kolektivy mladých hasičů* [online]. 2012 [cit. 2017-07-27]. Dostupné z: <https://mladez.dh.cz/images/Dokumenty/mladez/smernice-cinnosti-s-kolektivymh.pdf>
- [12] KOLEKTIV AUTORŮ SH ČMS. *Učební texty pro vedoucí a instruktory kolektivů mladých hasičů* [online]. 2008 [cit. 2017-07-27]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/mladez/vzdelani/vedouci/ucebni-texty.pdf>
- [13] Zdroj: Vlastní
- [14] SHROMÁŽDĚNÍ STAROSTŮ OSH. *Stanovy Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezka* [online]. 2014 [cit. 2017-07-27]. Dostupné z: <https://www.dh.cz/images/Dokumenty/Vnitroorganizacni/stanovy-2014.pdf>
- [15] KOTRBA, Tomáš a Lubor LACINA. *Aktivizační metody ve výuce: příručka moderního pedagoga*. 3. vyd. Brno: Barrister & Principal, 2015. ISBN 978-80-7485-043-1
- [16] ÚSTŘEDNÍ ODBORNÁ RADA MLÁDEŽE SH ČMS. *Směrnice hry Plamen: Metodická pomůcka pro vedoucí a instruktory* [online]. Praha, 2016 [cit. 2017-07-27]. Dostupné z: <https://mladez.dh.cz/images/Dokumenty/mladez/Plamen/Smernice-Plamen-2016/smernice-plamen-2016.pdf>
- [17] SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZSKA. *Odznaky odborností* [online]. [cit. 2017-07-28]. Dostupné z: https://old.dh.cz/index.php?option=com_content&view=article&id=783:odznaky-odbornosti&catid=39:publikace&Itemid=55
- [18] SDRUŽENÍ HASIČŮ ČECH, MORAVY A SLEZSKA. *Průvodce k plnění odznaků specializací*. Vydáno s dotační podporou MŠMT ČR. Praha, 2016.
- [19] *Vzdělávací systém dětí a mládeže SH ČMS* [online]. [cit. 2017-07-29]. Dostupné z: <https://old.dh.cz/dokumenty/mladez/odborky/vzdelavaci-system.pdf>
- [20] *INTERAKTIVNÍ VÝUKA ZAPOJÍ ŽÁKY DO VYUČOVÁNÍ* [online]. [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <http://www.avmedia.cz/skoly/interaktivni-vyu->

ka?gclid=Cj0KCQiAvrfSBRC2ARIsAFumcm81D6GpiV3rhWaX4nlfYZwTPmUnLMiYnbhB3v-pXrtpjXdztptJAXYaAmCzEALw_wcB

- [21] *Simulace - význam slova* [online]. [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <http://www.slovník-cizích-slov.net/simulace/>
- [22] *Sportovní simulátor* [online]. [cit. 2018-01-04]. Dostupné z: <http://www.cihelnaclub.cz/index.php/lasershot-laserova-strelnice/7-sportovni-simulator>
- [23] Asociace Záchraný kruh, z.s., *Mimořádné události I* [Interaktivní multimediální učebnice]. [cit. 2018-04-24]. Po bezplatné registraci a přihlášení je učebnice dostupná z: <https://www.zachranny-kruh.cz/pro-skoly/interaktivni-vzdelavaci-kurzy/mimoradne-udalosti-i.html>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČR	Česká republika
HZS	Hasičský záchranný sbor
JPO	Jednotka požární ochrany
JSDH	Jednotka sboru dobrovolných hasičů
MH	Mladí hasiči
OSH	Okresní sdružení hasičů
PHP	Přenosný hasicí přístroj
SDH	Sbor dobrovolných hasičů
SH ČMS	Sdružení hasičů Čech, Moravy a Slezska

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Didaktický trojúhelník [4]	18
Obr. 2 – Zakladatel sboru Ferdinand Leitenberger [9]	20
Obr. 3 – Slovní metoda výuky mladých hasičů [13]	24
Obr. 4 – Praktická metoda výuky mladých hasičů [13].....	25
Obr. 5 – Organizační struktura SDH Ostrožská Lhota [13]	27
Obr. 6 – Organizační struktura mladých hasičů SDH Ostrožská Lhota [13]	28
Obr. 7 – Model vzdělávacího procesu [13].....	29
Obr. 8 – Štafeta požárních dvojic [16].....	33
Obr. 9 – Schéma požárního útoku [16].....	36
Obr. 10 – Schéma oválu štafety 4 x 60 m [16]	38
Obr. 11 – Dráha běhu na 60 m s překážkami [16].....	42
Obr. 12 – Cyklické schéma motivace [15]	45
Obr. 13 – Opuštění zásahového vozidla [13].....	51
Obr. 14 – Zahájení natažení vodovodního vedení [13]	51
Obr. 15 – Zkompletování vodovodního vedení [13]	52
Obr. 16 – Uhašení hořícího domečku [13]	52
Obr. 17 – Způsoby varování před nebezpečím [13][23].....	54
Obr. 18 – Grafické vyobrazení tónu sirény [13][23]	55
Obr. 19 – Kvíz správnosti telefonních čísel tísňových linek [13][23].....	57
Obr. 20 – Lesní požár [13][23]	58
Obr. 21 – Lidé způsobující svým chováním lesní požár [13][23]	58
Obr. 22 – Oheň v budově [13]	61
Obr. 23 – Zraněná osoba [13]	61
Obr. 24 – Příjezd hasičského zásahového vozidla [13]	62
Obr. 25 – Průzkum budovy mateřské školy [13].....	63
Obr. 26 – Evakuace nalezené dospělé osoby [13]	63
Obr. 27 – Evakuace nalezených dětí [13].....	64
Obr. 28 - Hašení vysokotlakem [13].....	65
Obr. 29 – Společné foto dětí s jednotkou SDH [13].....	65
Obr. 30 – Rozpisová tabule [13].....	66
Obr. 31 – Výjezdová technika [13].....	68
Obr. 32 – Zásahový autobus [13].....	68

Obr. 33 – Model nádrže na nebezpečnou chemickou látku [13]	71
Obr. 34 – Společné foto s přednášejícími hasiči [13]	71

SEZNAM TABULEK

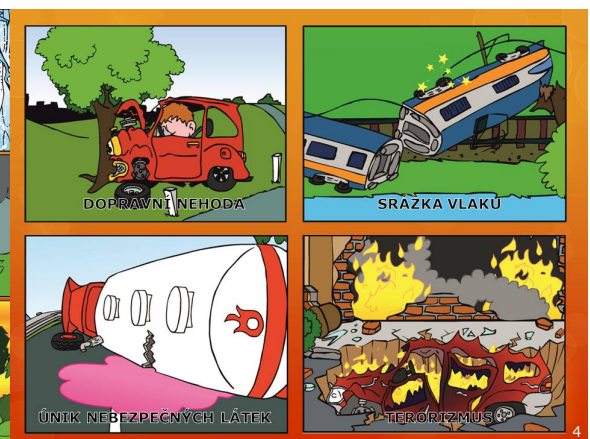
Tab. 1 – Výkonnostní třídy v běhu na 60 m s překážkami [16]	41
Tab. 2 - Vzdělávací systém dětí a mládeže SH ČMS pro věk 6 – 15 let [19]	43
Tab. 3 - Vzdělávací systém dětí a mládeže SH ČMS pro věk 14 – 18 let [19]	43

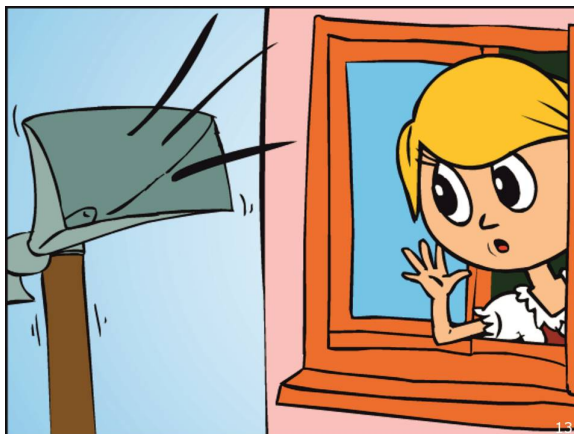
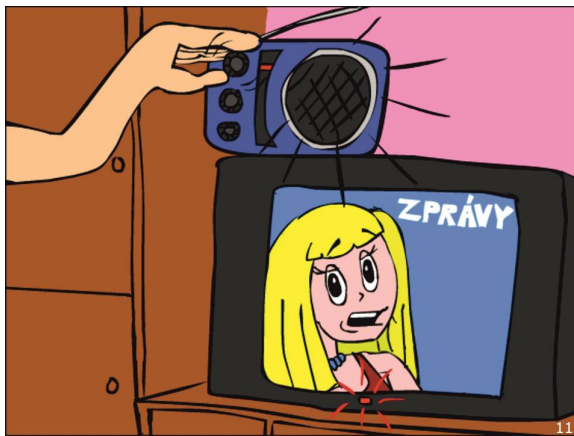
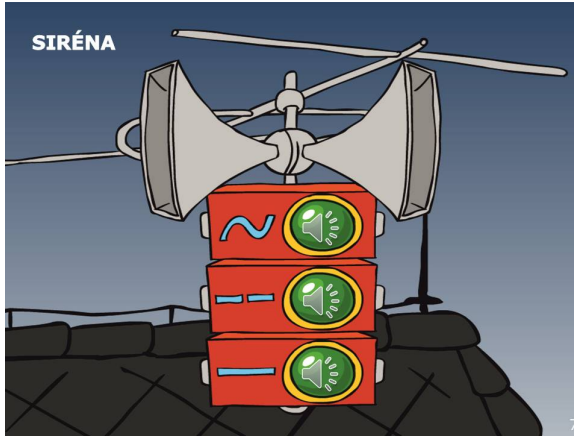
SEZNAM PŘÍLOH

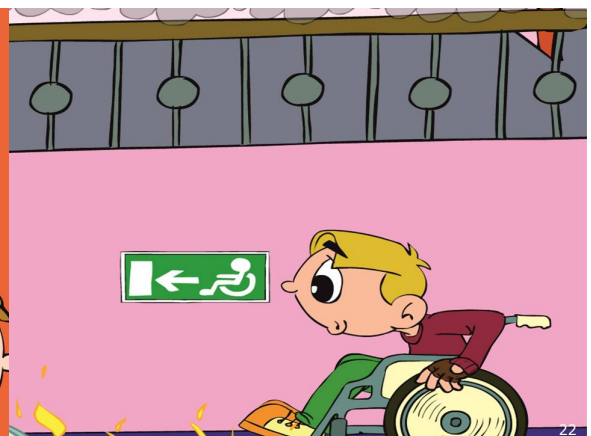
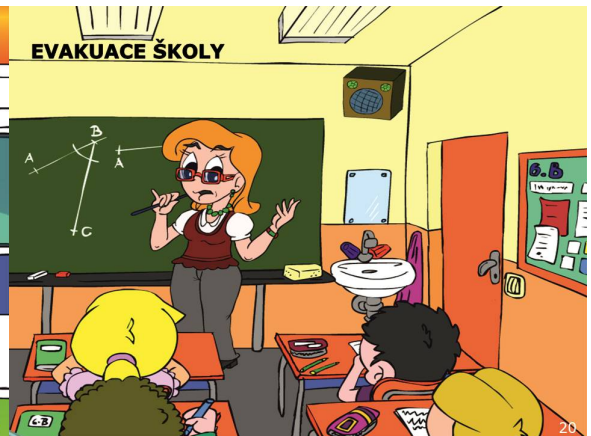
Příloha P I: Prezentace – Mateřská škola Ostrožská Lhota

Příloha P II: Plán taktického cvičení

PŘÍLOHA P I: PREZENTACE – MATEŘSKÁ ŠKOLA OSTROŽSKÁ LHOTA

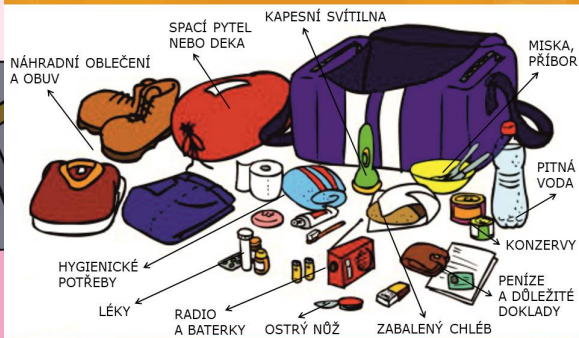

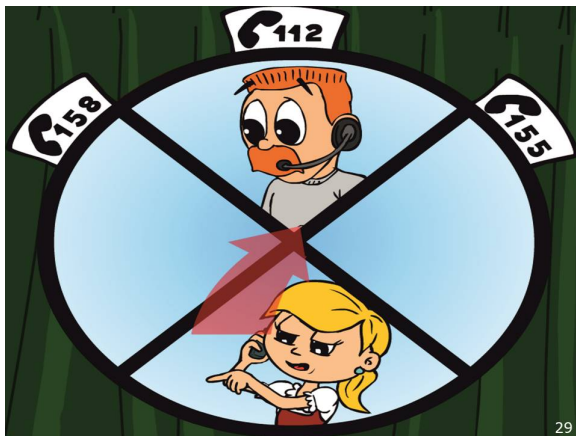

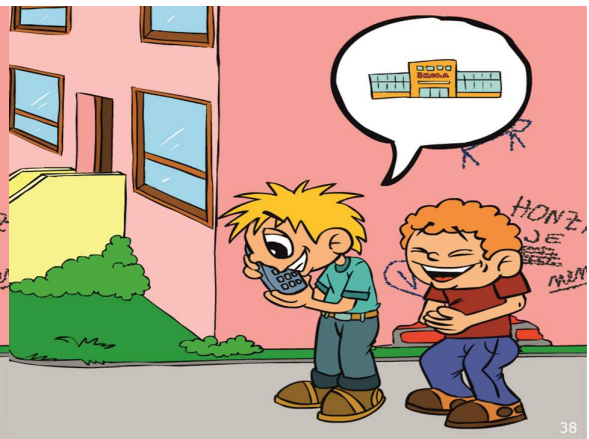
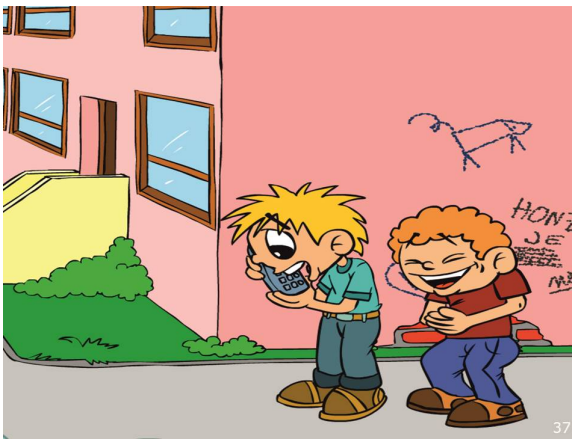
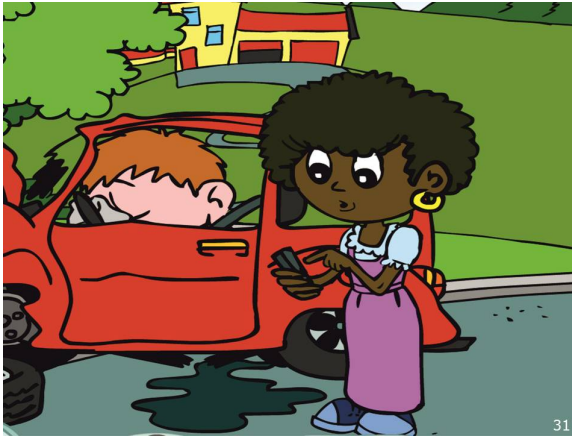

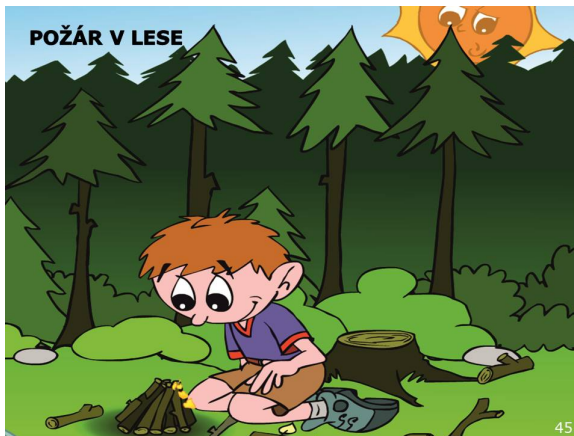
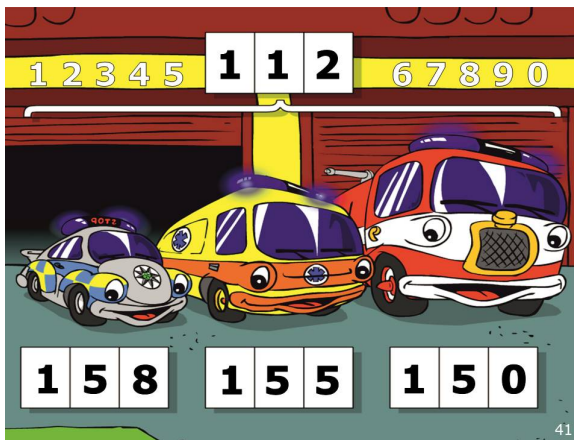
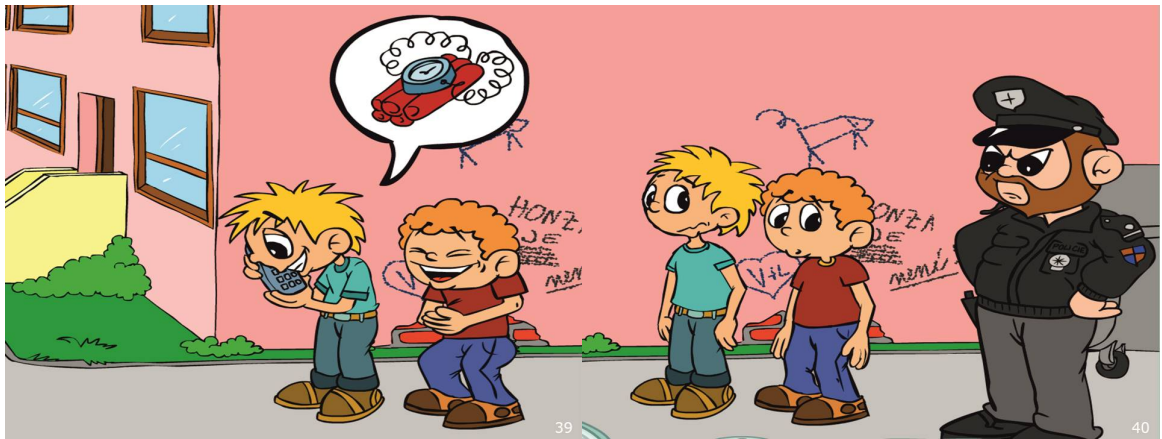
EVAKUAČNÍ ZAVAZADLO

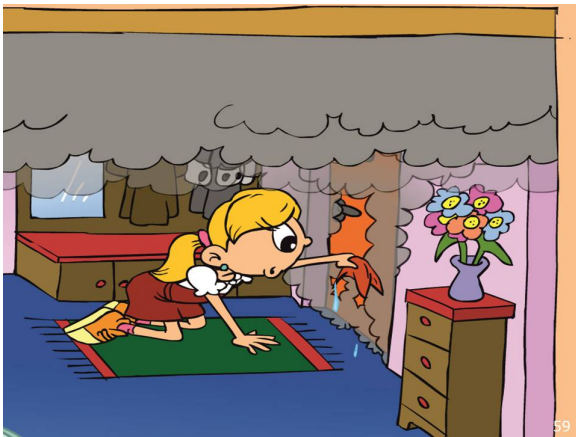
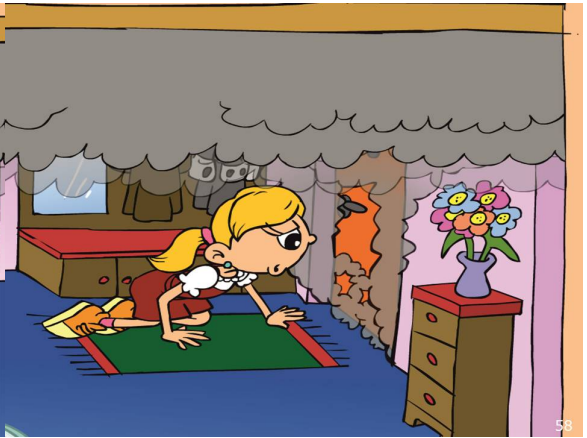
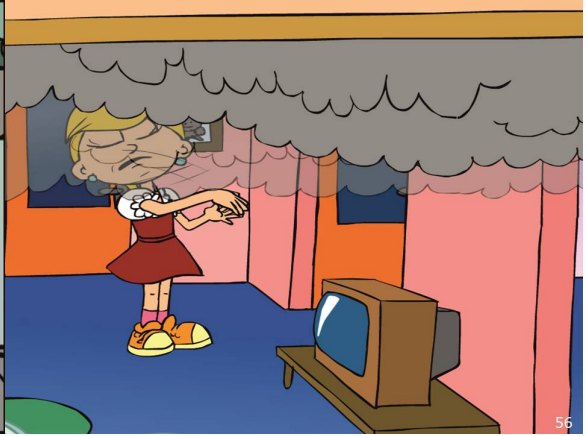
SUŠENKY NEBO ČOKOLÁDA, MOBILNÍ TELEFON A NABÍJEČKA, ZÁBAVNÁ HRA, KNIHA

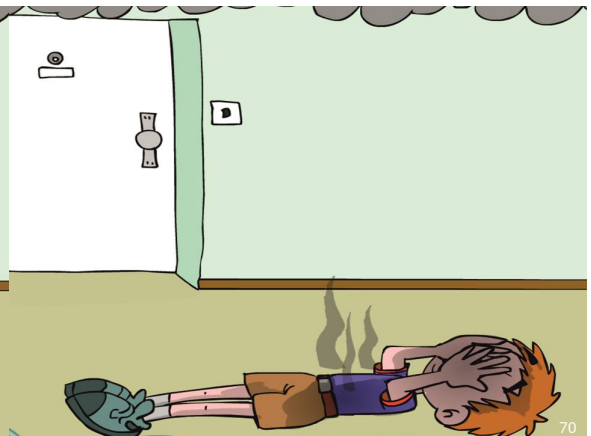
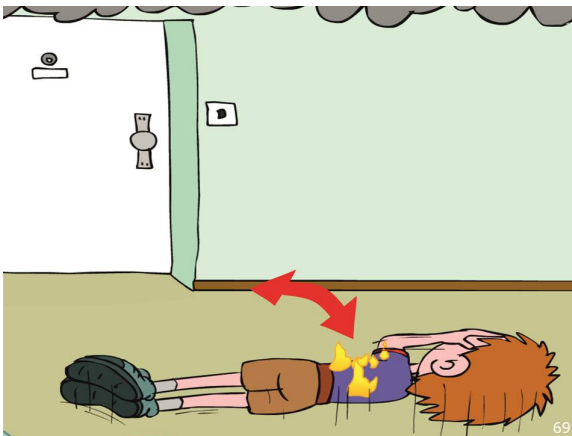
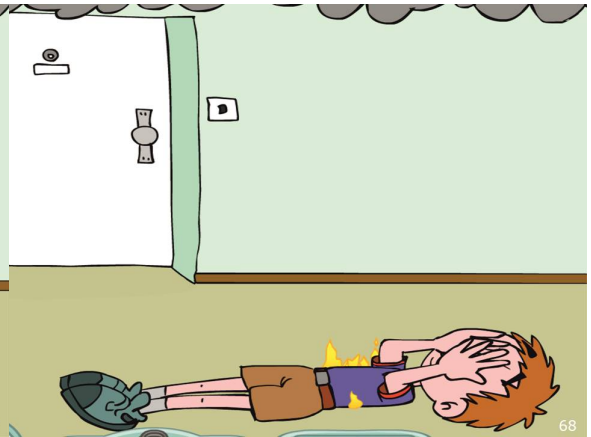
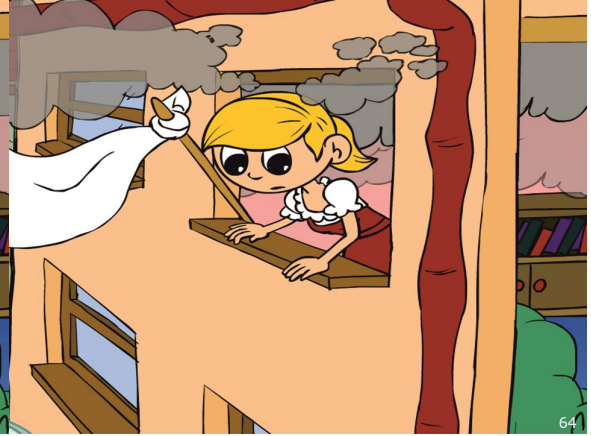

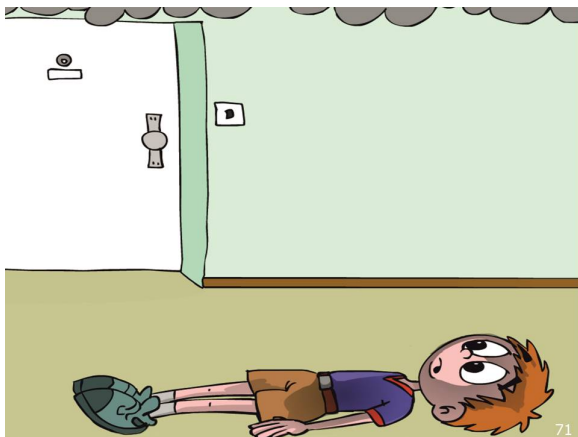

DĚKUJI ZA POZORNOST

PŘÍLOHA P II: PLÁN TAKTICKÉHO CVIČENÍ

PLÁN TAKTICKÉHO CVIČENÍ JPO 722 137 Ostrožská Lhota

Cíl cvičení:

1. Prověření taktických postupů při zásahu u požáru ve větším objektu v hasebnímu obvodu jednotky.
2. Prověření věcných prostředků, techniky a vybavenosti ochrannými pomůckami JPO při zásahu.
3. Ověření komunikace v rámci jednotky na místě zásahu.
4. Seznámení jednotky s objektem.

Místo cvičení: Katastr obce Ostrožská Lhota budova Mateřské školy, Ostrožská Lhota 500 687 23, GPS: 48°58'42.7"N 17°28'30.4"E

JSDH Ostrožská Lhota - CAS VOLVO HUH 587 min. počet 1+6

Budova mateřské školy

Datum cvičení: 19. září 2016

Čas zahájení: 9:48 předpokládaný konec cca 10:30

Námět cvičení: V budově Mateřské školy je zjištěn požár, který je zaměstnancem ohlášen přímo veliteli místní jednotky (nebude ověřováno vyhlášení poplachu z KOPIS ani dodržen

poplachový plán kraje). Po ohlášení požáru započnou zaměstnanci evakuaci objektu podle evakuačního plánu. Vyslaná jednotka bude plnit úkoly dle bojového a cvičebního řádu.

Způsob provedení cvičení:

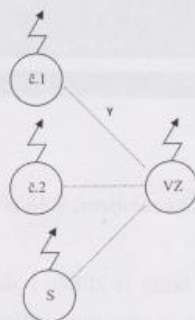
1. Přijetí zprávy o MÚ na mobilní telefon velitele jednotky.
2. Výjezd jednotky.
3. Příjezd jednotky na místo zásahu.
4. Vlastní činnost
 - komunikace a zjištění informací od zaměstnanců MŠ
 - zabezpečení místa zásahu, ověření a dokončení evakuace a provedení průzkumu
 - natažení vedení B s rozdělovačem před budovu a nezavodněného C proudu k požáru dovnitř budovy
 - zajištění vodních zdrojů pro doplňování vody do CAS z místní hydrantové sítě
5. Seznámení jednotky s budovou a areálem MŠ, lokalitou vodních zdrojů a nebezpečími které v budově hrozí.

Způsob ohlášení – spuštění cvičení: Vedoucí cvičení ohlásí požár na mobilní telefon velitele jednotky

Velitelské stanoviště: VZ označen vestou nebo páskou.

Spojení u zásahu: Spojení s KOPIS bude pomocí mobilního telefonu.

Na místě zásahu bude komunikace probíhat v ARS na výcvikovém kanálu Y.

Vedoucí cvičení: Andrea Zámečnicková

Telefonní kontakt: 732 550 894

Zúčastněné jednotky PO: JPO 722 137 Ostrožská Lhota

Časový harmonogram cvičení:

9:48 - ohlášení MÚ veliteli jednotky
9:49 - výjezd jednotky
9:53 - příjezd na místo zásahu
9:55 - zahájení průzkumu, ověření a dokončení evakuace
10:00 - natažení nezavodněného vodního vedení do budovy MŠ
10:05 - zajištění doplňování vody do CAS z hydrantové sítě
10:15 - lokalizace požáru
10:20 - likvidace požáru, ukončení zásahu, uložení použitého materiálu
10:30 - seznámení jednotky s objektem MŠ
11:00 - odjezd na místo dislokace jednotky
11:10 - rozbor a vyhodnocení cvičení
11:20 - ohlášení ukončení cvičení na KOPIS

Členové jednotky budou dopředu seznámeni s termínem a okrajově i s námětem cvičení.

Bezpečnostní opatření:

Cvičení se zúčastní jen členové zásahové jednotky, kteří se pravidelně zúčastňovali po dobu výcvikového roku školení v oblasti PO a mají platný lékařský posudek pro vykonávání dané funkce.

Veškeré práce budou prováděny podle zásad uvedených v Bojovém a cvičebním řádu jednotek PO. Zásahující příslušníci jednotky budou u zásahu užívat předepsanou výstroj a výzbroj. Všichni účastníci cvičení budou při zásahu dodržovat zásady BOZP.

Vedoucí cvičení: Andrea Zámečnicková

Tel. kont.: 732 550 894

Cvičení schválil: Marek Mikliček - VJ

737 480 154

Antonín Jelének - starosta obce

725 121 038

.....

.....
OBEC OSTROŽSKÁ LHOTA
687 23
okres Uherské Hradiště